N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 27 februari 1894, kl. 9 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel, omfattande anslagen till landtförsvaret. (1:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Intendenturcorpsen.

1:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för genomförande under år 1895 af intendenturcorpsens beslutade nya organisation höja anslaget till nämnda corps, nu 322,945 kronor, med 16,055 kronor till 339,000 kronor. *Angående ökning af detta anslag.* [1.]

För vinnande af öfversigt af de utaf 1892 års urtima Riksdag fattade beslut i afseende å den nya härorganisationen samt de till följd deraf dels af 1893 års Riksdag vidtagna, dels af Kongl. Maj:t nu föreslagna dels ock af utskottet nu tillstyrkta förändringar i fjerde hufvudtitelns anslag, har utskottet med biträde af sakkunnig person låtit utarbeta hosföljande promemoria och tablå, af hvilka den förra jemväl utvisar huru mycket för genomförande af den beslutade härorganisationen skulle återstå att anvisa dels vid bifall till Kongl. Maj:ts nu gjorda framställningar, dels vid bifall till hvad utskottet i detta utlåtande hemställer;

och kommer utskottet i det följande att, vid de punkter, der denna tablå kan lemna upplysning, dertill hänvisa.

Med hänvisning till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 13 januari innevarande år (sid. 3) och ofvannämnda, vid detta utlåtande fogade tablå får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, för genomförande under år 1895 af intendenturcorpsens beslutade nya organisation höja anslaget till intendenturcorpsen, nu 322,945 kronor, med 16,055 kronor till 339,000 kronor.

Kavalleri- och infanteriregementena.

Angående minskning af detta anslag. [2.]

2:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under hänvisning till de vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollen öfver finansärenden den 8 januari innevarande år (inkomstberäkningen sid. 4) och öfver landtförsvarsärenden den 13 i samma månad (sid. 4), får utskottet hemställa,

att det i kolumnen »friheter» i gällande riksstat upptagna belopp, 400 kronor, må derifrån uteslutas.

Det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning.

Angående ökning af detta anslag. [3.]

3:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att dels för genomförande under år 1895 af infanteriets nya organisation, dels för höjande till en krona af dagaflöningen till de vid Hallands och Blekinge bataljoner anstälda regementstrumslagare öka anslaget till det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning, nu 3,996,084 kronor, med 78,125 kronor till 4,074,209 kronor.

Uti en inom Första Kammaren af Herr *H. Falk* väckt motion (n:o 7) har yrkats bland annat, att Riksdagen måtte besluta, att dagaflöning för det icke garnisonerade infanteriets *korporaler* skulle utgå med 75 öre och för *vice korporaler* med 60 öre; och att för detta ändamål anslaget till det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning måtte från

sitt nuvarande belopp, 3,996,084 kronor, höjas med 126,000 kronor, eller till 4,122,084 kronor.

Såsom närmare inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 4 och 5), innefattar Kongl. Maj:ts förevarande framställning följande särskilda förslag om höjning af anslaget till det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning:

dels med ..... utgörande den, för genomförande af infanteriets af 1892 års urtima Riksdag beslutade organisation, erforderliga kostnadsökningen för år 1895;	kr. 22,314: —
dels med ..... motsvarande en minskning till samma belopp af anslaget till det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar (se punkten 5:o af detta utlåtande);	» 14,240: —
dels med ..... för ökande af dagaflöningen för regementstrumslagarne vid Hallands och Blekinge bataljoner, hvilken dagaflöning i de för 1892 års urtima Riksdag framlagda och af denna Riksdag godkända stater för dessa bataljoner af förbiseende upptagits allenast till 80 öre i stället för till 1 krona;	» 36: —
dels ock med ..... motsvarande en del af den å inkomsttiteln *Tillfälliga rotevakansafgifter* föreslagna förhöjning.	» 41,535: —
Summa	kr. 78,125: —

I afseende å den föreslagna förhöjningen med 41,535 kronor inhemtas af statsverkspropositionen och det dervid fogade statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari innevarande år (inkomstberäkningen) att Kongl. Maj:t, på hemställan af chefen för finansdepartementet, föreslagit, att inkomsttiteln *Tillfälliga rotevakansafgifter*, som i nu gällande riksstat är uppförd med 52,000 kronor, skulle i riksstaten för år 1895 upptagas med 150,000 kronor. Uti statskontorets vid sistnämnda statsrådsprotokoll fogade skrifvelse af den 6 december 1893 är i ämnet hufvudsakligen anfördt, att enligt 1892 års urtima Riksdags beslut skulle i rustnings- och roteringsbesvären, på sätt samt under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som i lagen

den 2 december samma år omförmäldes, lindring ega rum, att årligen utgå från och med år 1893 med fyratio procent, från och med år 1894 med femtio procent, från och med år 1896 med sextio procent, från och med år 1898 med sjuttio procent, från och med år 1900 med åttio procent och från och med år 1902 med nittio procent, allt af dessa besvärs uppskattade värde, samt från och med år 1904 med hela beloppet af samma värde. Af de i riksstaten under denna inkomsttitel upptagna vakansafgifter vore det endast de vid 1878 års början till statsverket tillsvidare indragna, hvilkas beräkning berördes af den sålunda beslutade lindringen i rustnings- och roteringsbesvären. Då emellertid denna lindring år 1895 utginge med enahanda belopp som under år 1894, erfordrades nu icke någon förändrad beräkning af dessa vakansafgifter.

Den 19 maj nästlidet år hade Kongl. Maj:t förordnat, att vakansafgifterna af de rusthåll och rotar, som på grund af den vid 1892 års urtima riksdag beslutade omorganisation af indelta kavalleriet och infanteriet komme att sättas på vakans, skulle under denna titel redovisas.

I fråga om dylik vakanssättning vore jemlikt kongl. brefven den 2 december 1892 och den 28 sistlidne september föreskrifvet, att utöfver de indelta manskapsnummer vid vissa i de kongl. brefven uppräknade indelta infanteriregementen, som enligt förut gällande bestämmelser finge hållas vakanta, ytterligare tillsammans 516 rusthåll och rotar skulle under åren 1893 och 1894 tillsvidare sättas på vakans mot erläggande, såsom vakansafgift att till statsverket ingå, af ett belopp, motsvarande de i lagen den 2 december 1892, med deri i vederbörlig ordning beslutade förändringar, rustnings- och roteringstungan vid truppförbanden åsatta värde, samt med rätt för rust- och rotehållare att åtnjuta den lindring, som i lagen bestämdes. För dessa rusthåll och rotar belöpande vakansafgifter, minskade med femtio procent, uppginge till 41,535 kronor.

Härjemte kunde antagas, att under år 1895 tillsammans 348 rusthåll vid skånska husar- och dragonregementena vore vakanssatta. För dessa rusthåll belöpande vakansafgifter, minskade med femtio procent, motsvarade 52,200 kronor.

Vid 1892 års urtima riksdag hade, enligt hvad statskontoret vidare anfört, jemväl beslutats, att rotehållen vid Jemtlands hästjägarecorps skulle, för corpsens ombildning till värfvadt regemente, sättas på vakans mot erläggande såsom vakansafgift af ett belopp, motsvarande det i nyssnämnda lag roteringstungan för dubbelrote vid denna corps åsatta

värde, med rätt för rotehållarne att tillgodonjuta den lindring, som i lagen bestämdes, men mot viss stadgad skyldighet angående aflemnande af tjenstehäst m. m. Detta beslut grundade sig ej på någon af Kongl. Maj:t derom gjord framställning, och statskontoret, som ej hade sig bekant, huruvida någon vakanssättning under år 1893 egt rum, saknade ledning för bedömande af den omfattning, vakanssättningen kunde uppnå under tiden till och med år 1895. Denna vakanssättning kunde emellertid antagas icke blifva af den betydenhet att i någon väsentlig mån inverka på beräkningen af ifrågavarande statsinkomst.

Ifrågavarande inkomsttitel vore i riksstaten för år 1894 upptagen med... kronor 52,000: —

Om härtill lades här ofvan beräknade vakansafgifter för rusthåll och rotar, som för kavalleriets och infanteriets omorganisation blifvit eller komme att vakanssättas, nemligen vid infanteriet 41,535 kronor och vid kavalleriet 52,200 kronor, eller tillsammans » 93,735: —

uppkomme en summa af ..... kronor 145,735: —

hemställande statskontoret att inkomsttiteln *Tillfälliga rotevakansafgifter* måtte i riksstaten för år 1895 upptagas med i jemnt tal 150,000 kronor; hvarjemte statskontoret i detta sammanhang erinrat, hurusom 1893 års Riksdag medgifvit, att, tillsvidare och intilldess annorlunda kunde varda bestämdt, i den mån berörda af 1892 års urtima Riksdag beslutade vakanssättningar komme till stånd, arméförvaltningen finge årligen af fjerde hufvudtitelns anslag till lindring i rustnings- och roteringsbesvären tillhandahållas ett mot vakansafgifterna för de vakanssatta rote- och rusthållsnumren svarande belopp, att af förvaltningen användas till bestridande af kostnaderna för den förbättrade härordningens genomförande.

Såsom inhemtas af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden (sid. 5) har departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t med åberopande af dessa förhållanden anfört, att, då ifrågavarande vakansafgifter, enligt beslutet om den förbättrade härordningen, borde användas till bestridande af kostnaderna för den nya organisationen, det vore nödvändigt att under 4:de hufvudtitelns anslag uppfördes en mot den sålunda bestämda förhöjningen svarande utgiftspost; och då, hvad infanteriet anginge, den nya organisationen innebure, att befälets och de kontant aflönade volontärernas antal ökades, under det att samtidigt manskapsstyrkan i sin helhet minskades, vore det gifvet, att alla tillgångar, som kunde användas till nämnda vapens organisation, och

således äfven nu ifrågavarande, borde påföras förevarande anslag, hvarifrån aflöningen till den nytillkomna befäls- och volontärspersonalen skulle bestridas. Då vakansafgifterna för vakanssatta nummer vid infanteriet beräknades till 41,535 kronor, blefve alltså häraf en följd, att anslaget till det indelta infanteriets befälsaflöning måste ökas med sistnämnda belopp.

Och har departementschefen i öfverensstämmelse härmed under anslaget till det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar, såsom synes af statsrådsprotokollet (sid. 12), föreslagit, att berörda anslag måtte ökas med 56,465 kronor, utgörande skilnaden emellan 98,000 kronor och 41,535 kronor.

I afseende å de skäl motionären till stöd för sin ofvanberörda motion anfört, får utskottet hänvisa till motionen.

Emot Kongl. Maj:t förevarande framställning, såvidt densamma afser ökning af anslaget till det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning med dels 22,314 kronor, dels 14,240 kronor och dels 36 kronor, har utskottet icke haft något att erinra. Den i sammanhang med den ifrågasatta höjningen af inkomsttiteln Tillfälliga rotevakansafgifter med 98,000 kronor föreslagna ökningen af förevarande anslag med 41,535 kronor och af anslaget till det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar med 56,465 kronor har utskottet deremot icke kunnat tillstyrka. 1893 års Riksdag bemyndigade nemligen Kongl. Maj:t (se skrifvelsen n:o 37 sid. 9) att tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda bestämdt låta, i den mån den vid 1892 års urtima riksdag beslutade vakanssättning komme till stånd, af anslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären årligen tillhandahålla arméförvaltningen ett mot vakansafgifterna för de vakanssatta rote- och rusthållsnumren svarande belopp, att af arméförvaltningen användas till bestridande af kostnaderna för den förbättrade härordningens genomförande. Såsom förut omförmälts, har Kongl. Maj:t derefter den 19 maj 1893 förordnat, att vakansafgifterna af de rusthåll och rotar, som på grund af den vid 1892 års urtima riksdag beslutade omorganisation af indelta kavalleriet och infanteriet komma att sättas på vakans, skola redovisas under titeln Tillfälliga rotevakansafgifter. I följd häraf har statskontoret, såsom

här ofvan nämnts, föreslagit, att denna inkomsttitel, nu 52,000 kronor, skulle höjas dels med 41,535 kronor, dels ock med 52,200 kronor till i jemnt tal 150,000 kronor, således med 98,000 kronor. Jemlikt 1893 års Riksdags beslut får således ett mot vakansafgifterna för de ifrågavarande vakanssatta rusthåll och rotar svarande belopp, eller 196,000 kronor, tillhandahållas arméförvaltningen för att användas till bestridande af kostnaderna för den förbättrade härordningens genomförande. Skulle nu emellertid Kongl. Maj:ts förslag att höja ifrågavarande två anslag å fjerde hufvudtiteln med sammanlagdt 98,000 kronor bifallas, synes deraf blifva en följd, att Kongl. Maj:t skulle för det angifna ändamålet kunna disponera *dels* hela beloppet af vakansafgifterna för ifrågavarande rusthåll och rotar, eller 196,000 kronor, att tillhandahållas från anslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären, dels ock 98,000 kronor, hvarmed Kongl. Maj:t föreslagit, att anslagen till det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning och till det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar skola ökas. Härtill kommer, att i den ordning, som afskrifningen fortgår, skulle, om icke saken under tiden fullständigt ordnades, nyssnämnda belopp, 98,000 kronor, komma att minskas med en femtedel för hvartdera af åren 1896, 1898, 1900, 1902 och 1904, för att sedan afskrifningen blifvit fullbordad vara försvunnet. Vidare kan anmärkas, att beloppet, 98,000 kronor, endast närmelsevis motsvarar det belopp, som af ofvan angifna anledning borde komma fjerde hufvudtiteln till godo, i det att det utgör värdet, minskadt med femtio procent, af belöpande vakansafgifter dels för de under 1893 och 1894 vakanssatta 516 rusthåll och rotar vid infanteriet, dels ock för de 348 rusthållsnummer vid de skånska indelta kavalleriregementena, hvilka år 1895 kunna antagas vara vakanssatta, hvaremot ingen norm angifvits för vakanssättningen vid Jemtlands hästjägarecorps.

I afvaktan på vidare utredning i ämnet har utskottet, på grund af hvad sålunda anförts, ansett, att Kongl. Maj:ts framställning om ökande af förevarande anslag med 41,535 kronor och anslaget till det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar med 56,465 kronor icke böra bifallas; och lärer, derest denna mening af Riksdagen gillas, inkomsttiteln Tillfälliga rotevakansafgifter tills vidare böra bibehållas vid sitt nuvarande belopp, 52,000 kronor.

Beträffande åter den af herr Falk väckta motionen om höjning af korpralers och vice korpralers dagaflöning har utskottet, med anledning af motionärens uppgift angående den till vice korpral utgående dag-

aflöningen, ansett sig böra meddela, att under beväringsmöte vice korpraler och soldater, som göra korpralstjenst, på grund af kongl. cirkuläret den 9 oktober 1860 och kongl. brefvet den 10 mars 1876, åtnjuta dagaflöning med 25 öre, hvarjemte utskottet velat fästa uppmärksamheten derpå, att, i den mån ökadt antal instruktörer varder i arméns undervisningsanstalter utbildadt, inkallande till beväringsmöte icke torde komma att så ofta påfordras för hvarje af ifrågavarande underbefäl. Då i allt fall, i fråga om de af motionären uppgifna missförhållanden i afseende å dessa underbefäls aflöning, sådan utredning icke föreligger, att utskottet ansett sig derpå kunna grunda någon framställning, har utskottet icke funnit sig böra tillstyrka bifall till ifrågavarande motion.

Under hänvisning till hvad utskottet i punkterna 4:o mom. b) och 5:o mom. c) föreslår, äfvensom till den vid utlåtandet fogade tablå, får utskottet för den skull hemställa:

a) att anslaget till det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning må, för genomförande under år 1895 af infanteriets nya organisation, ökas med 22,314 kronor;

b) att anslaget må, under vilkor af bifall till hvad utskottet här nedan i punkt 5:o mom. c) föreslår, ökas med 14,240 kronor;

c) att anslaget må, för höjande till en krona af dagaflöningen till de vid Hallands och Blekinge bataljoner anstälda regementstrumslagare, ökas med 36 kronor, och att de för nämnda truppförband gällande stater må i öfverensstämmelse dermed ändras;

d) att Kongl. Maj:ts framställning, så vidt densamma afser att, i sammanhang med föreslagen höjning af inkomsttiteln »tillfälliga rotevakansafgifter», öka ifrågavarande anslag med 41,535 kronor, ej må af Riksdagen bifallas; samt

e) att herr Falks ofvannämnda motion, i hvad den afser ökning af ifrågavarande anslag för beredande af höjning i dagaflöningen för korpraler och vice korpraler, ej må vinna Riksdagens bifall.

Vid bifall till hvad utskottet i denna punkt föreslagit kommer alltså anslaget till det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning, nu 3,996,084 kronor, att uppföras till ett med 36,590 kronor ökadt belopp, eller således till 4,032,674 kronor.

Det icke garnisonerade kavalleriets befälsaflöning.

Angående ökning af detta anslag. [4.]

4:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att dels för genomförande under år 1895 af Skånska husar- och Skånska dragon- äfvensom Norrlands dragonregementens nya organisation och dels för beredande af erforderliga tillgångar till bestridande af den, med anledning af beväringsöfningarnas utsträckning, ökade dagaflöningen till det icke garnisonerade kavalleriets befäl öka anslaget till nämnda kavalleris befälsaflöning, nu 957,000 kronor, med 21,360 kronor till 978,360 kronor.

I den af utskottet här ofvan under punkt 3:o omförmälda, i Första Kammaren väckta motion n:o 7, har herr *H. Falk*, i likhet med hvad som föreslagits i fråga om dagaflöningen för det icke garnisonerade infanteriets korpraler och vice korpraler, hemstält, att Riksdagen måtte besluta, att dagaflöning för det icke garnisonerade kavalleriets *korpraler* skulle utgå med 75 öre och för *vice korpraler* med 60 öre, och att för detta ändamål anslaget till det icke garnisonerade kavalleriets befälsaflöning måtte från sitt nuvarande belopp, 957,000 kronor, höjas med 4,050 kronor, eller till 961,050 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 6—10) närmare inhemtas, innebär Kongl. Maj:ts förevarande framställning ökning af nu ifrågavarande anslag *dels* för genomförande under år 1895 af Skånska husar- och Skånska dragon- äfvensom Norrlands dragonregementens nya organisation med 16,890 kronor 74 öre, *dels* för beredande af erforderliga tillgångar till bestridande af den, med anledning af beväringsöfningarnas utsträckning, ökade dagaflöningen till det icke garnisonerade kavalleriets befäl med 4,471 kronor 10 öre, eller med tillsammans i jemnadt belopp 21,360 kronor.

Af den vid statsrådsprotokollet fogade tabell V framgår, att bland ökade kostnaderna för Norrlands dragonregemente under år 1895 afses 2,902 kronor 8 öre för en remontdepôt, af hvilket belopp 36 kronor skulle utgå från ifrågavarande anslag och återstoden från det under punkten 5:o här nedan upptagna anslaget till det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar. — Ehuruväl frågan om en

sådan remontdepôts anordnande icke till pröfning förelåg vid 1892 års urtima riksdags godkännande af staten för berörda regemente, har utskottet dock, då, enligt hvad för utskottet blifvit meddeladt, kostnaden för berörda depôts anordnande ingår i de enligt den fastställda staten redan beslutade utgifterna, ej ansett sig böra motsätta sig ifrågavarande förslag, utan får utskottet, som i öfrigt icke haft något emot Kongl. Maj:ts förevarande framställning att erinra, med hänvisning i afseende å den af herr Falk väckta motionen till hvad utskottet här ofvan anfört under punkt 3:o, hemställa,

att Riksdagen, med afslag å herr Falks ofvannämnda motion, må, dels för genomförande under år 1895 af Skånska husar- och Skånska dragon- äfvensom Norrlands dragonregementens nya organisation och dels för beredande af erforderliga tillgångar till bestridande af den, med anledning af beväringsöfningarnas utsträckning, ökade dagaflöningen till det icke garnisonerade kavalleriets befäl, öka anslaget till det icke garnisonerade kavalleriets befälsaflöningar, nu 957,000 kronor, med 21,360 kronor till 978,360 kronor.

Det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar.

Angående ökning af detta anslag.

[5.]

5:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för genomförande under år 1895 af Skånska husar-, Skånska dragon- och Norrlands dragonregementens nya organisation höja anslaget till det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar, nu 1,503,300 kronor, med 108,925 kronor till 1,612,225 kronor.

Såsom närmare inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 11 och 12), innefattar Kongl. Maj:ts förevarande framställning följande särskilda förslag *dels* om höjning af ifrågavarande anslag med 66,703 kronor 33 öre, eller i jemnadt belopp 66,700 kronor, för genomförande under år 1895 af Skånska husar-, Skånska dragon- och Norrlands dragonregementens nya organisation, *dels* om höjning af anslaget med 56,465 kronor, motsvarande till vederbörlig del föreslagen ökning af inkomsttiteln *tillfälliga rotevakansafgifter, dels ock* minskning af anslaget med 14,240 kronor, motsvarande en ökning till samma belopp af anslaget till det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kongl. Maj:ts förevarande framställning, så vidt densamma afser ökning af ifrågavarande anslag med 66,700 kronor och minskning deraf med 14,240 kronor, men som, på grund af hvad utskottet här ofvan under punkt 3:o anfört, ej funnit skäl tillstyrka bifall till framställningen i hvad den afser den föreslagna ökningen af anslaget med 56,465 kronor, får, med hänvisning till den vid utlåtandet fogade tablå, hemställa:

a) att anslaget till det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar må, för genomförande under år 1895 af Skånska husar-, Skånska dragon- och Norrlands dragonregementens nya organisation, ökas med 66,700 kronor;

b) att Kongl. Maj:ts förslag, så vidt detsamma afser att i sammanhang med föreslagen höjning af inkomsttiteln »tillfälliga rotevakansafgifter» öka ifrågavarande anslag med 56,465 kronor, ej må af Riksdagen bifallas; samt

c) att, vid bifall till hvad utskottet här ofvan under punkt 3:o mom. *b)* föreslagit, anslaget må minskas med 14,240 kronor.

Vid bifall till hvad utskottet i denna punkt föreslagit kommer alltså förevarande anslag, nu 1,503,300 kronor, att uppföras till ett med 52,460 kronor ökadt belopp, eller till 1,555,760 kronor.

Fältartilleriet å fastlandet.

6:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och med hänvisning till statsrådsprotokollet (sid. 13) samt till den vid detta utlåtande fogade tablå, får utskottet hemställa, *Angående ökning af detta anslag.* [6.]

att, för genomförande under år 1895 af fältartilleriets å fastlandet beslutade nya organisation, anslaget till fältartilleriet å fastlandet, nu 1,341,276 kronor, må höjas med 121,132 kronor till 1,462,408 kronor.

Gotlands artillericorps.

Angående ifrågasatt ökning af detta anslag. [7.]

7:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för beredande af medel till inrättande af chefsbeställningen vid Gotlands artillericorps öka anslaget till corpsen, nu 32,414 kronor, med 5,475 kronor till 37,889 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet inhemtas (sid. 13), har generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet hemstält, att under år 1895, det tredje öfvergångsåret, måtte inrättas chefsbeställningen vid Gotlands artillericorps, och, som aflöningsförmånerna för nämnda beställning, enligt den af Riksdagen antagna stat, uppginge till 6,225 kronor, men redan nu för ändamålet funnes disponibelt ett belopp af 750 kronor, utgörande det med chefsbeställningen vid corpsen enligt dess äldre stat förenade arfvode, föreslagit, att härför nu måtte anvisas 5,475 kronor.

I öfverensstämmelse med den af t. f. chefen för generalstaben i hans den 23 augusti 1892 afgifna betänkande angående nya härordningens genomförande (sid. 97) uttalade mening, att med chefsbeställningens tillsättande på stat kunde anstå till ett senare öfvergångsår, har utskottet ansett inrättande på stat af denna beställning för närvarande kunna anstå, hvarför utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning ej för närvarande må af Riksdagen bifallas.

Fortifikationen.

Angående ökning af detta anslag. [8.]

8:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under hänvisning såväl till statsrådsprotokollet (sid. 14) och dertill hörande tabell (bil. VIII) som ock till den vid detta utlåtande fogade tablå, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, för beredande af tillgångar till genomförande under år 1895 af fortifikationens förbättrade organisation, höja anslaget till fortifikationen, nu 313,932 kronor, med 18,124 kronor till 332,056 kronor.

Trängen.

9:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för genomförande under år 1895 af trängens beslutade nya organisation höja anslaget till nämnda vapen, nu 308,318 kronor med 74,045 kronor till 382,363 kronor äfvensom medgifva, att 291,157 kronor deraf må upptagas såsom reservationsanslag. *Angående ökning af detta anslag.* [9.]

Enligt hvad inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 14 och 15), har inspektören för trängen i skrifvelse den 14 november 1893 angående åtgärder för genomförande under år 1895 af trängens vid 1892 års urtima riksdag beslutade nya organisation hemstält, att de för nämnda vapen afsedda anslagstillgångar måtte så ökas, att detsammas fyra bataljoner kunde under året erhålla den sammansättning, som närmare angåfves i de af honom afgifna vid statsrådsprotokollet fogade förslagsstater (bil. IX, X, XI och XII). Departementschefen hade ingenting att häremot erinra, hvadan, och då staternas sammanlagda slutsummor uppginge till 498,383 kronor 43 öre, den för året erforderliga anslagshöjningen borde bestämmas till så stort belopp, att detsamma i förening med de tillgångar, som för genomförande af trängens förbättrade organisation redan stode till Kongl. Maj:ts disposition, komme att utgöra nyssnämnda summa.

Dessa tillgångar bestode, enligt hvad departementschefen erinrar, dels af de medel, sammanlagdt 308,318 kronor, som i 1894 års riksstat funnes uppförda under anslaget till trängen, och dels af de olika anslagsbelopp, som, då det för Svea trängbataljon afsedda odelade anslaget vid 1888 års riksdag fördelades på riksstatens olika titlar, påfördes andra anslag än anslaget till trängen. Under detta bibehölls nemligen då endast så stort belopp, som erfordrades att bestrida de under rubrikerna »lön», »dagaflöning», »arfvoden» och »särskilda anslag» i den af Kongl. Maj:t till 1884 års Riksdag framlagda kostnadsberäkning för bataljonen upptagna utgiftsposter, under det att öfriga i samma beräkning upptagna belopp påfördes de särskilda anslagstitlar i riksstaten, hvarunder anslagsmedlen med afseende å de olika behof, hvarför de voro afsedda, borde hänföras. Såsom närmare inhemtades af dåvarande statsrådet och chefens för landtförsvarsdepartementet anförande till statsrådsprotokollet för den 12 januari 1888 angående den då föredragna frågan om regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel för år 1889, utgjorde dessa andra anslag än anslaget till

trängen påförda belopp tillsammans 116,020; och då någon höjning eller sänkning af dessa belopp icke derefter egt rum, uppginge alltså samtliga för trängen afsedda anslagsmedel för närvarande till 308,318 kronor + 116,020 kronor eller 424,338 kronor. Då behofvet för år 1895 utgjorde 498,383 kronor 43 öre, skulle fördenskull den erforderliga anslagsförhöjningen uppgå till 498,383 kronor 43 öre — 424,338 kronor eller 74,045 kronor 43 öre, som dock borde afrundas till jemnt krontal eller 74,045 kronor.

Utskottet, som icke haft något att anmärka mot Kongl. Maj:ts förevarande framställning, får, med hänvisning till den vid utlåtandet fogade tablå, hemställa:

a) att anslaget till trängen, nu 308,318 kronor, må, för genomförande under år 1895 af trängens beslutade nya organisation, ökas med 74,045 kronor till 382,363 kronor; samt

b) att af förenämnda anslag ett belopp af 291,157 kronor må uppföras såsom reservationsanslag.

Beväringsmanskapets vapenöfningar.

Angående ökning af detta anslag.

[10.]

10:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, för beredande af erforderliga medel till bestridande af den beväringen tillkommande förhöjda dagaflöning, öka anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar, nu 2,980,500 kronor, med 230,750 kronor till 3,211,250 kronor.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har departementschefen erinrat, hurusom vid sistlidne års riksdag begärdes förhöjning af förevarande anslag med 1,467,821 kronor 34 öre, motsvarande dels *samtliga* de förhöjda kostnader, som, med undantag af den vid 1892 års urtima riksdag beviljade ökade dagaflöningen åt beväringen, beräknades skola från detta anslag komma att utgå för att bringa till verkställighet beslutet om förlängning af beväringens vapenöfningar till 90 dagar, och dels det belopp 406,450 kronor, som befans vara af nöden för att bereda förhöjd dagaflöning åt beväringen vid kavalleriet för 90 dagar och för öfriga truppslags beväring för 66 dagar. Då Riksdagen jemväl beviljade den sålunda ifrågasatta anslagsförhöjningen, påkallade alltså beslutet om de förlängda vapenöfningarna för beväringen nu ej annan ökning i förevarande anslag än den, som blefve af nöden för att bereda förhöjd dagaflöning under 90 dagar jemväl åt beväringen

vid infanteriet, artilleriet, fortifikationen och trängen. Som bekant, bestämde nemligen Riksdagen, att den särskilda dagaflöning af 30 öre, hvarmed den förut med endast 20 öre utgående dagaflöningen till beväringen vid 1892 års urtima riksdag ökades, icke finge utbetalas förr än beväringsöfningarna i sin helhet blifvit fullgjorda; och, då de beväringsklasser vid nyssnämnda vapenslag, som under budgetåret 1894 afslutade sin utbildning, komme att hafva undergått vapenöfning allenast 66 dagar, blef deraf en följd, att för nämnda, den vida talrikaste delen af beväringen dagaflöningen kunde vid anslagsberäkningarna för omförmälda år antagas komma att utgå endast under 66 dagar. Under år 1895 åter komme äfven beväringen vid sistnämnda fyra vapenslag, hvilken år 1894 öfvas 68 dagar och år 1895 22 dagar, att hafva genomgått 90 dagars utbildning och blefve sålunda berättigad att jemväl åtnjuta deremot svarande dagaflöning.

Hvad anginge beloppet af den erforderliga anslagsförhöjningen, beräknades af 1892 års urtima Riksdag kostnaden för den ökade dagaflöningen i sin helhet komma att uppgå till 637,200 kronor, hvadan, och då häraf för år 1894 beviljades 406,450 kronor, ett belopp af 230,750 kronor nu återstode att anvisa.

Under hänvisning till den vid utlåtandet fogade tablå hemställer utskottet,

att anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar, nu 2,980,500 kronor, må, för beredande af erforderliga medel till bestridande af den beväringen tillkommande förhöjda dagaflöning, ökas med 230,750 kronor till 3,211,250 kronor.

Volontärskolor.

Angående ökning af detta anslag. [11.]

11:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja anslaget till volontärskolor, nu 285,000 kronor, med 100,000 kronor till 385,000 kronor, äfvensom bemyndiga Kongl. Maj:t att, i den mån kommuner kunde erbjuda sig att utan kostnad för statsverket tillhandahålla krigsstyrelsen militäretablissement, afsedda för volontär- eller rekryt- och korpralskolor vid det icke garnisonerade infanteriet, låta till anskaffande af nödiga kaserninventarier för två sådana etablissement af förevarande anslag använda högst 50,000 kronor.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har departementschefen till en början erinrat, att i det förslag till en förbättrad här-

ordning, som af Kongl. Maj:t förelades 1892 års urtima Riksdag och som sedermera i sina hufvuddrag af Riksdagen antogs, jemväl var förutsatt att, i den mån den förbättrade härordningen utvecklades, nya volontärskolor skulle anordnas i och för utbildning af det ökade antal på stat eller i vederbörande reserver anställde officerare eller underofficerare, som för armén blefve af nöden. Riksdagen, som erkände nödvändigheten af särskilda åtgärders vidtagande för att i mån af volontärstyrkans vid armén tillväxt bereda tillfälle för utbildande af ökadt underbefäl, förklarade sig emellertid, då ingen närmare utredning blifvit förebragt vare sig om det antal volontärskolor, som kunde erfordras för härordningsförslagets genomförande, eller om sjelfva organisationen af volontärskoleväsendet i dess helhet, icke böra för det dåvarande fatta beslut i ämnet.

I anledning af detta Riksdagens beslut hade Kongl. Maj:t uppdragit åt t. f. chefen för generalstaben att till Kongl. Maj:t inkomma med den af Riksdagen äskade utredningen i ämnet.

Sådant yttrande hade den 1 juni 1893 utaf t. f. chefen för generalstaben afgifvits; och hade arméförvaltningen å intendentsdepartementet i utlåtande den 27 sistlidne oktober deröfver yttrat sig.

Såväl t. f. chefens för generalstaben utredning som arméförvaltningens nämnda utlåtande finnas bifogade statsrådsprotokollet.

Frånsedt hvad t. f. chefen för generalstaben dervid i förbigående yttrat om möjligheten att, genom anskaffandet af lämpliga militäretablissement, på ett mera tillfredsställande sätt än nu vore fallet ordna stammanskapets vid det icke garnisonerade infanteriet rekryt- och korpralsutbildning, kunde, yttrar departementschefen vidare, de af t. f. chefen för generalstaben i ärendet gjorda utredningar och yrkanden, hvilka jemväl arméförvaltningen å intendentsdepartementet för sin del biträdt, till sina hufvudpunkter sammanfattas derhän:

att vid infanteriet 1,456 nummer för framtiden skulle komma att varda med officers- eller underofficersvolontärer besatte;

att omsättningen i dessa nummer kunde antagas blifva så stor, att 70 officersvolontärer, 50 reservofficersvolontärer och 300 underofficersvolontärer sannolikt komme att i medeltal årligen anställas;

att, då utbildningen af underofficersvolontärerne för framtiden syntes böra ordnas så, att omkring $^3/_4$ af dessa volontärer kommenderades att genomgå äfven andra årets volontärskolekurs, årliga antalet elever vid volontärskolorna för infanteriet kunde antagas komma att uppgå till 70 + 50 + 300 + 225 eller i rundt tal 650;

att, under förutsättning att en volontärskolas längd bestämdes till

300 dagar, deri inberäknade in- och utryckningsdagarne, antalet elev-underhållsdagar vid infanteriet sålunda skulle komma att uppgå till 195,000;

att, då kostnaden per underhållsdag i rund summa kunde beräknas till 2 kronor 20 öre, hela kostnaden för volontärutbildningen vid infanteriet skulle komma att uppgå till 195,000 × 2,20 eller 429,000 kronor;

att, hvad anginge lokaler för den erforderliga volontärutbildningen, fördelningen af volontärer på de olika etablissementen lämpligast syntes kunna ega rum på det sätt, att till etablissementen i Ronneby, Norrköping och Hernösand kommenderades första årets underofficersvolontärer från resp. 1:sta och 2:dra, 3:dje och 4:de samt 5:te och 6:te arméfördelningarne och att till Karlsborg sammandroges en skola, bestående af samtliga officers- och reservofficersvolontärer äfvensom andra årets underofficersvolontärer;

att, hvad anginge underofficersvolontärerne vid kavalleriet, någon ändring i det nuvarande utbildningssättet till en början, så länge den nya organisationen af Skånska husar- och Skånska dragon- samt Norrlands dragonregemente icke i mera vidsträckt mån fortgått, icke syntes af nöden, så mycket mindre som kostnaden derför icke öfverskridit den andel af volontärskoleanslaget, 67,000 kronor, som ursprungligen derför afsetts;

att något längre fram under öfvergångstiden, sedan nämnda organisation i erforderlig grad fortskridit, underofficersutbildningen vid dessa regementen borde öfvertagas af regementena sjelfva i särskilda underofficersskolor;

att kostnaden för dessa skolor, som beräknades komma att årligen mottaga 20 elever vid hvartdera af Skånska husar- och Skånska dragonregementena och 10 vid Norrlands dragonregemente kunde antagas uppgå till sammanlagdt 41,000 kronor i rundt tal;

att till kavalleriskolan, som vid nämnda tidpunkt syntes böra sammandragas vid något af de värfvade regementena, skulle kommenderas endast officers- och reservofficersaspiranterna från kavalleriet i dess helhet, underofficersaspiranterna från de tre återstående indelta kavalleriregementena och såsom hittills en menig från hvarje af dessa regementens 15 sqvadroner;

att årliga antalet officers- och reservofficersaspiranter vid kavalleriet kunde antagas komma att uppgå till 14—15 och antalet underofficersaspiranter vid de tre indelta kavalleriregementena till 6, så att antalet elever vid skolan i sin helhet komme att uppgå till 35—36;

att under förutsättning, att eleverna vid skolan finge under kursen

begagna sig af det regementes hästar, vid hvilket skolan vore sammandragen, kostnaden per elev torde kunna beräknas till 5 kronor per dag, så att då utgifterna för de menige eleverna vid skolan fortfarande såsom hittills skulle utgå af det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningsanslag, volontärskoleanslaget skulle, efter 300 dagars längd för kursen, komma att härför betungas med en utgift af 30,000 kronor;

att om man bortsåge från kostnaden för de till kavalleriskolan kommenderade menige, hvilken från vapenöfningsanslaget utgående kostnad komme att minskas med 33,000 kronor, sedan underofficersskolorna vid de nybildade värfvade kavalleriregementena kommit till stånd, utgifterna för officers- och underofficersvolontärernas vid hela armén utbildning sålunda kunde antagas komma att utgöra, så länge kavalleriskolan fortginge i sitt nuvarande skick, 429,000 kronor + 67,000 kronor eller 496,000 kronor, och sedan nyssnämnda underofficersskolor börjat sin verksamhet, 429,000 kronor + 41,000 kronor + 30,000 kronor eller 500,000 kronor, dock så att, enligt t. f. chefens för generalstaben förslag, de 41,000 kronor, som erfordrades för meranämnda underofficersskolor, skulle påföras vederbörande regementens anslagsmedel och endast återstående 459,000 kronor upptagas under anslaget till volontärskolor; samt slutligen

att Norrbottens regementes volontärskola å Notviken med dess af t. f. chefen för generalstaben framhållna särskilda uppgift skulle bibehållas i sitt närvarande skick och nödiga medel derför med i rundt tal 28,350 kronor anvisas att utgå i den ordning, Kongl. Maj:t pröfvade lämplig.

Mot hvad t. f. chefen för generalstaben sålunda yttrat och hemstält ansåge departementschefen någon erinran i sak icke kunna göras. Hvad särskildt infanteriet vidkomme, stödde sig sjelfva utredningen på redan nu bestående faktiska förhållanden, och den ökade kostnad för volontärutbildningen vid detta vapen, som t. f. chefen för generalstaben stälde i utsigt, måste af sig sjelft inträda i den mån alla de för underofficersvolontärer afsedda nya manskapsnumren blifvit inrättade och med innehafvare försedda.

På sätt departementschefen vidare till statsrådsprotokollet (sid. 21) anfört, syntes den af t. f. chefen för generalstaben beräknade slutliga kostnad för utbildningen af infanteriets volontärer i sjelfva verket ej komma att så synnerligen mycket öfverskrida hvad som redan nu för detta ändamål faktiskt utgifvits. Under år 1892 t. ex. hade nemligen från anslaget till volontärskolor bestridts utgifter till belopp af i rundt tal 454,000 kronor. Då derifrån droges dels beloppet 67,000 kronor,

som utgjort kavalleriskolans kostnad, dels det belopp 93,655 kronor, som, i öfverensstämmelse med den 1892 års urtima Riksdag förelagda utredning, finge anses hafva under året blifvit användt för utbildning af *stammanskap* vid de förr s. k. beväringstrupperna och Norrbottens regementes volontärkompani, återstode en summa af 293,345 kronor, som sålunda skulle beteckna, hvad som under nämnda år tillgodokommit volontärutbildningen vid infanteriet. Och då kostnaden för motsvarande utbildning efter fullt genomförd organisation beräknades till 429,000 kronor, skulle alltså den *verkliga* utgiftsstegringen för detta vigtiga ändamål endast komma att uppgå till 135,655 kronor.

Äfven förslaget att förlägga det första årets utbildningskurs för infanteriets underofficersvolontärer till särskilda skolor och att sammandraga samtliga officersvolontärerna äfvensom andra årets underofficersvolontärer till en gemensam större skola ansåg departementschefen rigtigt och väl lämpadt efter våra militära förhållanden, äfven om fördelningen af volontärer emellan de särskilda etablissementen kunde i mån af tillgång på sådana och dessas beskaffenhet komma att blifva något olika mot den, t. f. chefen för generalstaben föreslagit.

T. f. chefens för generalstaben framställning i fråga om volontärutbildningen vid kavalleriet gåfve lika litet anledning till anmärkning. Särskildt beräknades kostnaden för kavallerivolontärernas utbildning efter den förbättrade organisationens slutliga genomförande komma att uppgå till allenast 71,000 kronor eller 4,000 kronor mera än hvad som under nuvarande förhållanden för detta ändamål afsetts, och att dessutom, genom tillämpande af t. f. chefens för generalstaben förslag härutinnan, den nu till 33,000 kronor uppgående kostnaden för utbildningen vid volontärskolan af 22 menige vid Skånska husar-, Skånska dragon- och Norrlands dragonregemente komme att alldeles bortfalla. Besparingen tillfölle visserligen det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningsanslag, men borde med afseende å beskaffenheten af den utgift, som sålunda upphörde, lämpligen användas till bestridande af de ökade utgifter, som för framtiden komme att anvisas på volontärskoleanslaget. Detta anslags slutsumma, som af t. f. chefen för generalstaben beräknats till 500,000 kronor eller 459,000 kronor, allt efter som det af honom framstälda förslag i fråga om gäldandet af kostnaderna för sergeantskolorna vid de nybildade värfvade regementena bifölles eller icke, kunde sålunda nedsättas till 467,000 kronor resp. 426,000 kronor. Gifvet vore emellertid, att något bidrag till kostnaden för volontärutbildningen icke för närvarande kunde hemtas från vapen-

öfningsanslaget, då ju ännu några år beräknades skola förgå, innan de ifrågasatta underofficersskolorna skulle träda i verksamhet.

Enligt den utredning departementschefen lemnar å sid. 22 och 23 af statsrådsprotokollet måste anslaget, derest detsamma ansåges böra i riksstaten uppföras med ett belopp, fullt motsvarande de utgifter, som under de nya förhållandena kunde komma att deri anvisas, höjas med 467,000 kronor — 191,345 kronor eller 275,655 kronor.

Departementschefen ville emellertid icke påyrka, att hela detta belopp nu begärdes, utan kunde, af skäl som anföras å sid. 23 och 24 af statsrådsprotokollet, förhöjningen i anslaget för år 1895 begränsas till 100,000 kronor.

Med afseende å den af t. f. chefen för generalstaben i förbigående behandlade frågan om särskilda militäretablissement för utbildning af det icke garnisonerade infanteriets stammanskap, yttrar departementschefen vidare, att han ville instämma i hvad nämnde chef anfört om angelägenheten deraf, att vid omförmälda del af armén ej blott rekryt- utan jemväl korpralsutbildningen meddelades uti oafbruten följd och ej hvar för sig sönderstyckades på tvenne år, på sätt som, till följd af bristen på för vinteröfningar lämpliga militäretablissement, under nuvarande förhållanden måste blifva regeln. En anordning af utbildningsöfningarna vid det icke garnisonerade infanteriet, sådan som t. f. chefen för generalstaben föreslagit, måste ur alla synpunkter för krigsstyrelsen vara ett önskemål, med hvars uppnående ett betydelsefullt steg i fråga om infanteriets tjenstbarhet skulle vara taget. Lyckligtvis kunde denna fråga vinna sin lösning i den antydda rigtningen, utan att man derför i afsevärd grad behöfde taga statsmedel i anspråk. Då ur kostnadssynpunkt vore i det närmaste likgiltigt, om öfningarne bedrefves vinter eller sommar eller om truppen för deras undergående sammandroges till den vanliga mötesplatsen eller någon närbelägen större ort, insåges lätt, att anskaffandet af öfnings- och kaserneringslokaler af den beskaffenhet, att öfningarne kunde pågå jemväl under den kallare årstiden, vore det enda som för den tilltänkta reformens genomförande vore af nöden; och då inom många af rikets större städer benägenhet att äfven med känbara uppoffringar söka få hos sig förlagd någon militärkommendering på senare tider börjat att i hög grad framträda, syntes ingen svårighet möta att utan statens mellankomst få dylika militäretablissement till stånd. Såsom t. f. chefen för generalstaben erinrat, funnes redan i Norrköping ett färdigt sådant etablissement; hvarförutom dels ett annat dylikt vore under anläggning i Gefle, dels underhandlingar öppnats med flera andra städer om förläggande till dem af militärkom-

menderingar och om uppförande på deras bekostnad af de nödiga etablissementen.

Vid dessa underhandlingar hade emellertid en svårighet städse gjort sig gällande. De olika städerna, som med beredvillighet förklarat sig vilja uppföra och äfven åtagit sig underhålla ett för någon infanterikommendering erforderligt etablissement, hade deremot städse visat sig obenägna att jemväl anskaffa den för etablissementet nödiga utredning; och då från de till Kongl. Maj:ts disposition stående anslag under fjerde hufvudtiteln endast med svårighet kunnat beredas medel till anskaffande af den för det redan färdiga etablissementet i Norrköping erforderliga servisuppsättning, förutsåge departementschefen, att, derest ej särskilda medel för detta ändamål af Riksdagen beviljades, krigsstyrelsen skulle nödgas afböja de ytterligare anbud om uppförande af kasernetablissement, som kunde vara att emotse. Kongl. Maj:t borde alltså i detta afseende påkalla Riksdagens medverkan, och syntes sådan medverkan lämpligast kunna på det sätt lemnas, att Riksdagen bemyndigade Kongl. Maj:t att för hvarje etablissement, som utan kostnad för statsverket af någon kommun tillhandahölles krigsstyrelsen, af förevarande anslag använda ett visst belopp till anskaffande af för etablissementet erforderliga inventarier.

Det kunde visserligen häremot invändas, att, då de nya etablissementen vore afsedda för stamtrupp, utgiften i fråga ej egnade sig att anvisas till utgående från volontärskoleanslaget, men det måste ihågkommas, att det nästan vore omöjligt att på förhand bestämma, om kommenderingen i det blifvande etablissementet komme att bestå af stamtrupp eller volontär. Detta berodde på förhållandena i hvarje särskildt fall och måste lemnas till Kongl. Maj:ts afgörande. Intet hindrade sålunda, att de inventarier, som vid bifall till förevarande framställning kunde komma att af anslaget bekostas, jemväl måste tagas i bruk af volontärkommenderingar; och syntes i öfrigt krigsstyrelsen hafva så mycket mera skäl att motse ett gynsamt bedömande af detta förslag, som med ett ordnande af volontärutbildningen på sätt, som nu ifrågasatts, inga vidare anslag till volontärskoleetablissement blefve af nöden.

Emellertid erfordrades sådant bemyndigande endast hvad anginge två militäretablissement. Inräknadt det i Gefle, förefunnes nemligen redan fyra sådana, och ingen svårighet syntes möta för krigsstyrelsen att, om detta antal höjdes till sex, åtminstone för det närvarande på ändamålsenligt sätt ordna så väl stammanskapets som volontärernas vid infanteriet utbildning. Då vidare anskaffningen af servis för ett dylikt etablissement, enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen, kunde beräknas medföra en kostnad af 25,000 kronor, vore det alltså en stats-

utgift af 50,000 kronor, som vid bifall till berörda förslag skulle kunna eventuelt ifrågakomma.

Oaktadt visserligen den af 1892 års urtima Riksdag äskade fullständiga plan för utbildning af volontärer i egentlig mening samt utredning af kostnaderna härför kunna anses, genom t. f. chefens för generalstaben vid statsrådsprotokollet fogade utlåtande, hafva blifvit lemnade, har utskottet dock, enär Kongl. Maj:t uti sin framställning i ämnet med berörda angelägenhet sammanbundit en annan, som för ifrågavarande anslags uppgift är främmande, nemligen skolutbildning af härens stammanskap, funnit den gjorda framställningen icke böra bifallas. Anslaget till volontärskolor är nemligen numera afsedt för utbildning af officers- eller reservofficersaspiranter samt underofficersaspiranter i egentlig mening, men icke för utbildning i rekryt- och korpralskolor af härens stammanskap, hvilken angelägenhet deremot torde böra tillgodoses med anslaget till det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar. Men oafsedt detta förhållande synes i alla händelser frågan om utbildning i skolor af stammanskap, hvilken fråga af t. f. chefen för generalstaben endast i förbigående berörts, icke hafva vunnit erforderlig utredning. Arméförvaltningen har nemligen i sitt den 27 oktober 1893 öfver t. f. chefens för generalstaben utlåtande afgifna, vid statsrådsprotokollet fogade yttrande i denna del anfört: »Beträffande den af t. f. chefen för generalstaben i förbigående framstälda åsigt om önskvärdheten deraf att inom hvarje arméfördelning inrättades en kombinerad skola, liknande de nuvarande militärskolorna i Norrköping, så synes denna åsigt hafva framkommit såsom en framtidstanke, hvilken, vid nu ifrågasatta ordnandet af volontärskolorna, ej borde helt och hållet lemnas ur sigte, men enär hvarken någon närmare utredning angående dessa skolors organisation eller några beräkningar öfver de med en dylik anordning förenade kostnader uppgjorts, samt då denna fråga äfven torde i väsentlig grad vara beroende af kommunernas villighet att för skolorna uppföra lämpliga lokaler m. m., har arméförvaltningen ansett sig ej för närvarande böra afgifva något yttrande rörande denna del af t. f. chefens för generalstaben framställning.»

På grund af hvad sålunda förekommit och då genom bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit i fråga om bemyndigande att delvis använda förevarande anslag till bestridande af kostnader för rekryt- och korpralskolor anslaget till volontärskolor, hvilket är af förslagsanslags natur, skulle komma att användas för ändamål, hvars omfattning vare

sig till plan eller kostnader icke af Riksdagen pröfvats, får utskottet hemställa,

att, med afslag å Kongl. Maj:ts förevarande framställningar, anslaget till volontärskolor må i riksstaten för år 1895 uppföras med oförändradt belopp af 285,000 kronor.

Reservbefälet.

Angående ökning af detta anslag.

12:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och med hänvisning dels till statsrådsprotokollet (sid. 26) dels ock till den vid detta utlåtande fogade tablå, får utskottet hemställa, [12.]

att anslaget till reservbefälet, nu 17,000 kronor, må höjas med 12,000 kronor till 29,000 kronor.

Ved och ljus vid fästnings- och garnisonsorter.

Angående höjning af detta anslag, m. m.

13:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja anslaget till ved och ljus vid fästningar och garnisonsorter, nu 103,500 kronor, med 14,000 kronor till 117,500 kronor, äfvensom medgifva, att anslaget måtte få i riksstaten uppföras som förslagsanslag. [13.]

Såsom inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 26—28), hade arméförvaltningen i skrifvelse till Kongl. Maj:t af den 15 november 1893 anmält behof af ved och ljus dels för det i Östersund förlagda Norrlands artilleriregemente, dels ock för Svea ingeniörbataljon, förlagd i Stockholm. Kostnaden för uppvärmning och belysning af artillerietablissementet i Östersund hade af arméförvaltningen år 1892, då etablissementet endast varit afsedt för en division, beräknats till 4,500 kronor, dervid dock arméförvaltningen, då något större kasernetablissement förut ej funnits i Norrland, så att inverkan af de hårda klimatiska förhållandena derstädes på ett sådant etablissement ej kunnat utrönas, i sina beräkningar utgått endast från hvad erfarenheten från andra kasernetablissement gifvit vid handen. Uti ett af chefen för Norrlands artilleriregemente sedermera till arméförvaltningen insändt reqvisitionsförslag hade emellertid denne ansett sig böra upptaga betydligt större qvantiteter eldnings- och lysningsämnen, än som förvaltningen antagit skulle komma att erfordras för den till begagnande hittills upplåtna delen af ifrågavarande artillerietablissement, och kunde vid sådant förhållande

den förut för en division angifna kostnaden anses väl låg. Sedermera hade, till följd af den förbättrade härordningens antagande, Norrlands artilleri utvecklats till ett fullständigt regemente; och då dettas andra division komme att innevarande år inflytta i etablissementet, måste medel för uppvärmning och belysning äfven af de för denna division afsedda lokaler beredas. Några sådana vore dock ej anvisade, och sålunda uppstode till följd af Norrlands artilleriregementes uppsättande under innevarande och nästkommande bränningsterminer ej obetydliga utgifter, till hvilkas betäckande arméförvaltningen saknade tillgångar. Det syntes derför arméförvaltningen lämpligt, att hela den årliga kostnad, hvartill eldning och belysning af Östersunds-etablissementet kunde antagas komma att uppgå, sedan detsamma fullbordats och regementet deri inflyttat, hvilket beräknades kunna ega rum före hösten år 1895, nu tillgodokomme förevarande anslag, och funne förvaltningen med fästadt afseende derpå, att Jemtlands långvariga samt kalla och mörka vintrar medförde, att eldningsterminen, som i rikets mellersta och södra delar utginge den 30 april, i Jemtland måste utsträckas äfven till maj månad samt att antalet lysningstimmar likaledes måste ej obetydligt ökas, ifrågavarande kostnad ej kunna beräknas till lägre belopp än 12,500 kronor.

Den 17 Juni 1893 hade Kongl. Maj:t bemyndigat chefen för fortifikationen att för de af Riksdagen till utvidgning af Svea ingeniörbataljons etablissement anslagna medel låta, bland annat, utföra en för parkkompaniets inqvarterande erforderlig påbyggnad af fälttelegrafkompaniets kasern. Denna påbyggnad vore numera i det närmaste fullbordad och delvis upplåten till nämnda kompanis begagnande samt kräfde följaktligen eldning och belysning till en af arméförvaltningen till 1,500 kronor om året beräknad kostnad, hvarmed ifrågavarande anslag således komme att under åren 1894 och 1895 ytterligare betungas. Arméförvaltningen hade derför hemstält, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att höja ifrågavarande anslag, nu 103,500 kronor, med sammanlagdt 14,000 kronor till 117,500 kronor.

Derjemte hade arméförvaltningen på skäl, som i statsrådsprotokollet (sid. 28) finnas återgifna, förnyat sin vid föregående tillfällen gjorda hemställan, att ifrågavarande anslag måtte blifva förändradt till förslagsanslag.

Hvad arméförvaltningen sålunda föreslagit har departementschefen ansett sig böra understödja.

Den ifrågasatta ökningen af anslaget vore enligt departementschefens mening en naturlig följd af de vid 1892 års urtima riksdag be-

träffande den förbättrade härordningen fattade beslut, och i anförandet till statsrådsprotokollet i denna fråga hade också framhållits det ökade behof af eldnings- och lysningsämnen, som vid härordningsförslagets antagande måste komma att göra sig gällande. I enlighet med den utredning i ämnet, som af arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet lemnats, hade departementschefen då angifvit summan 50,000 kronor såsom den der vore af nöden för bestridande af de för nämnda anskaffning erforderliga utgifterna.

Hvad åter anginge frågan om anslagets förvandlande till förslagsanslag, hade Kongl. Maj:t derom gjort framställning till 1891 års Riksdag, och tillstyrkte departementschefen nu Kongl. Maj:t att förnya densamma. Såsom redan då antydts, vore de ämnen, som af medelstillgångarna å förevarande anslag skulle anskaffas, till sin natur sådana, att priset derför kunde från år till år högst betydligt vexla, och då å andra sidan ej rimligen torde kunna ifrågasättas, att eldningen och belysningen i kasernerna skulle inskränkas de år, priset å nämnda ämnen stigit till en mera ovanlig höjd, kunde omöjligen undvikas att anslaget, så länge det bibehölles vid sin nuvarande natur, under särskildt ogynsamma förhållanden komme att öfverskridas. Detta hade också inträffat, ehuru med de tillgångar, de allmänna besparingarna under hufvudtiteln lemnat vid den tidpunkt sådant skett, någon egentlig olägenhet deraf ej uppkommit. Numera, då dessas belopp ej medgåfve någon mera nämnvärd anvisning derifrån till täckande af bristen å andra anslag, saknade krigsstyrelsen utvägar att råda bot för de missförhållanden, som på grund af anslagets mot dess ändamål stridande natur kunde uppkomma. Det borde dessutom ej förglömmas, att riksstatens öfriga anslag till ved och ljus hade naturen af förslagsanslag och någon anledning förelåge ej hvarför det för fyllande af arméns behof af eldnings- och belysningsämnen afsedda anslag skulle hafva annan natur.

Utskottet, som funnit de i statsrådsprotokollet anförda förhållanden böra föranleda den föreslagna höjningen af anslaget, anser dock, att vid bifall dertill förändring af anslagets natur nu icke bör ega rum, eftersom framställning härom redan, så nyligen som år 1891, varit underkastad Riksdagens pröfning och, såsom ofvan nämnts, af Riksdagen afslagits.

Utskottet hemställer derför:

a) att anslaget till ved och ljus vid fästnings- och garnisonsorter, nu 103,500 kronor, må ökas med 14,000 kronor till 117,500 kronor; samt

b) att Kongl. Maj:ts förslag, att förevarande anslag måtte få i riksstaten uppföras såsom förslagsanslag, icke må af Riksdagen bifallas.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt kommandoexpeditionen.

Angående detta anslag. [14.]

14:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att detta anslag, som nu vore upptaget till 6,080 kronor, måtte för jemnande af slutsumman å hufvudtitelns ordinarie anslag höjas med 9 kronor.

Utskottet hemställer,

att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli må få jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma må finnas erforderligt.

Disciplinkompaniet.

Angående anslaget till diciplinkompaniet.

15:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 75) har herr *J. Bengtsson*, under åberopande af en annan af honom väckt motion (n:o 74) angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om upphäfvande af föreskriften i 27 § disciplinstadgan för krigsmagten, föreslagit, att Riksdagen ville besluta, att de i riksstaten till värfvade arméns disciplinkompani uppförda och äfven för år 1895 begärda anslag icke måtte beviljas; och att Riksdagen ville ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett lämpligt förslagsanslag för att dermed bestrida de kostnader, som möjligen kunde vara förenade med disciplinkompaniets upplösning.

Då ofvanberörda motion (n:o 74) angående upphäfvande af 27 § i disciplinstadgan för krigsmagten ännu icke varit föremål för Riksdagens pröfning, kommer utskottet att framdeles, sedan sådan pröfning egt rum, i afseende å ifrågavarande anslag och herr Bengtssons förevarande motion (n:o 75) afgifva särskildt utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Öfriga ordinarie anslag.

16:o. Beträffande öfriga här ofvan ej omnämnda ordinarie anslag under denna hufvudtitel har icke föreslagits någon förändring; och får utskottet hemställa, *Angående öfriga ordinarie anslag.*

att samtliga de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel, i hvilka förändring här ofvan icke blifvit ifrågasatt, må i 1895 års riksstat upptagas till oförändrade belopp.

Extra anslag.

Tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m.

17:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, *för tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m.*, på extra stat för år 1895 bevilja ett belopp af 53,000 kronor. *Angående anslag för tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter.* [15.]

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har departementschefen erinrat, att sedan flera år tillbaka under denna titel i riksstaten varit uppfördt ett extra anslag, från hvilket utgått dels dagaflöning till befälet vid de förut s. k. beväringstrupperna för tjenstgöring mellan de årliga vapenöfningarna och dels erforderliga arfvoden till de i kompaniområdena anstälde afdelningsområdesbefälhafvare.

Efter det emellertid, på grund af 1892 års urtima Riksdags beslut, från anslaget fått för genomförande af infanteriets ändrade organisation tagas i anspråk så stor del, som motsvarade den förut derifrån till nyssnämnda befäl utgående dagaflöning, qvarstode uti innevarande års riksstat under anslaget endast det belopp 53,000 kronor, som vore erforderligt för bestridande af den nyssnämnda afdelningsområdesbefälhafvare tillagda aflöning; för hvilket ändamål behofvet af medel måste göra sig gällande äfven för år 1895.

Enär, på sätt af statsrådsprotokollet (sid. 31) inhemtas och under punkt 31:o af detta utlåtande närmare omförmäles, å ifrågavarande extra anslag vid 1892 års slut förefans en reservation till belopp af 88,029 kronor 72 öre, hvilken reservation Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit skola för andra ändamål användas, har utskottet, som under nyssnämnda punkt afstyrker bifall till Kongl. Maj:ts nyssberörda framställning om användning af reservationen å anslaget, vid detta förhållande funnit extra anslag för nu ifrågavarande ändamål icke vara för år 1895 erforderligt, hvarför utskottet hemställer,

att, med afslag å Kongl. Maj:ts förevarande framställning, Riksdagen må, under förutsättning af bifall till hvad utskottet i punkt 31:o af detta utlåtande föreslår, medgifva, att af behållningarna å anslaget till tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m. må användas för samma ändamål under år 1895 ett belopp af 53,000 kronor.

Artilleribehof.

Angående anslag till anskaffning af nya eldhandvapen. [16.]

18:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *för anskaffning af nya eldhandvapen åt armén* på extra stat för år 1895 bevilja 679,300 kronor.

Uti en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 15) har friherre *J. Gripenstedt* yrkat, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning måtte på det sätt bifallas, att Riksdagen på extra stat för år 1895 beviljar ett belopp af 679,300 kronor, derutaf 591,000 kronor för inköp af 10,000 Mauserkarbiner, 11,300 kronor för förändringar vid ammunitionsfabriken samt återstoden, 77,000 kronor, till påbörjande af förändringar vid gevärsfaktoriet.

Af det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokollet för landtförsvarsärenden den 13 januari innevarande år inhemtas (sidd. 36, 37), att generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet i skrifvelse till Kongl. Maj:t af den 15 november 1893 anfört, att, sedan 1893 års Riksdag, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts proposition, beviljat nödiga medel för uppbringande af antalet 1867—89 års gevär till 100,000 stycken, vore dessas fullbordan att motse under loppet af år 1895; och ehuru arméns första och oundgängligaste behof af ett vapen, som åtminstone med afseende på skjutförmåga motsvarade tidens fordringar, dermed

blefve tillgodosedt, gjorde sig dock den åsigt allt mera gällande, att repetervapnet måste blifva framtidsvapnet för vår likasom för *alla* andra europeiska arméer. Så vidt generalfälttygmästaren hade sig bekant, förefunnes numera ingen meningsskiljaktighet derom, att ur taktisk synpunkt repetervapnet besutte fullkomligt afgörande företräden framför enkelladdaren, hvarförutom till det förras förmån i jemförelsen inginge jemväl ett moraliskt element af obestridd betydelse. Generalfälttygmästaren hade derför, då en synnerligen tillfredsställande modell å repetermekanism slutligen blifvit framstäld, funnit sig böra på allvar ifrågasätta vår armés förseende med repetervapen, desto hellre som den kombinerade krutkaliberfrågan, hvilken han i skrifvelse den 29 november 1892 angifvit såsom *då* kräfvande ytterligare utveckling, innan ett afgörande beslut i berörda rigtning borde fattas, numera erhållit önskad lösning.

Genom en serie af omfattande försök, utförda i vårt eget land dels 1892 med 8 mm. Mauserrepeterkarbiner och dels under år 1893 med 6,5 mm. repetergevär af de tre yppersta modeller å sådana, Mauser, Mannlicher och Krag-Jörgensen, hvilka vapentekniken för närvarande kunde uppvisa, hade nemligen omdömet här i landet blifvit fullkomligt stadgadt derom, att Mausers senaste förbättrade modell å repetermekanism icke allenast i och för sig vore fullt antaglig, utan ock hade ett afgjordt företräde framför hvarje annan sådan, på samma gång dessa skjutförsök, efter åtskilliga rön, medfört visshet, att för ifrågavarande mekanism, i förening med så väl den ena som den andra af nyssnämnda båda kalibrar, en i alla afseenden ändamålsenlig ammunition kunde åstadkommas.

Då sålunda de förberedande arbeten, som från militärisk och teknisk synpunkt måste föregå beslutet om arméns förseende med repetervapen numera kunde anses afslutade, hade generalfälttygmästaren ansett tiden vara kommen att till Kongl. Maj:ts pröfning framlägga den allmänna plan, han funnit böra uppställas för de behöfliga nya vapnens anskaffande.

Generalfälttygmästarens företrädare i embetet hade redan uti skrifvelse den 15 november 1888 uttalat den åsigt, att arméns gevärsbehof icke kunde genom anskaffning endast af 1867—89 års gevär i sin helhet blifva fyldt, utan att ett visst antal nya gevär äfven måste för sådant ändamål i sinom tid anskaffas, samt vidare framhållit, att, under det att den föreslagna förändringen af arméns äldre gevär fullbordades, valet och pröfningen af den nya (repeter-) gevärsmodellen kunde i lugn och med tillgodogörande af utlandets erfarenhet försiggå. Då sålunda

på gevärsfrågans nuvarande ståndpunkt hade ifrågasatts anskaffning af repetervapen, hade detta skett i full öfverensstämmelse med hvad man redan för flera år sedan tänkt sig såsom den i vårt land rätta och lämpliga utvecklingen af gevärsfrågan; och den omständigheten, att det ursprungligen framlagda förslaget om anskaffande af 200,000 förändrade gevär endast på det sätt bifallits, att medel beviljats till anskaffande af 100,000 dylika gevär, hade synts generalfälttygmästaren under nuvarande förhållanden utgöra ett ytterligare skäl att söka så fort ske kunde tillgodose arméns behof af repetervapen.

Hvad anginge den tid, som för fyllande af nämnda behof borde anslås, hade generalfälttygmästaren fäst uppmärksamheten på den för berörda frågas afgörande vigtiga omständigheten, att inom två år 100,000 1867—89 års gevär blifva för armén tillgängliga. Med anledning deraf kunde nemligen den af generalfälttygmästaren ifrågasatta vapenanskaffningen försiggå vida mindre hastigt och derigenom blifva för statsverket vida mindre betungande, än om man här hos oss, i likhet med hvad som egt rum hos nästan alla andra nationer, varit nödsakad att direkt öfvergå från de äldre, mera grofkalibriga och alltså i ballistiskt afseende numera alldeles otillfredsställande, enkelladdande eldhandvapnen till ett finkalibrigt repetervapen.

Med hänsyn till den sålunda fullt säkra tillgången på 100,000 brukbara gevär hade generalfälttygmästaren ansett sig kunna föreslå, att åtminstone till en början årsanskaffningen af repetervapen blefve inskränkt till 10,000 stycken. Han hade dervid ej förbisett, att för åstadkommande på detta sätt af allenast 100,000 gevär och 20,000 karbiner kräfdes ej mindre än tolf år, hvilket onekligen vore en längre öfvergångsperiod, då det gälde ombyte af arméns hufvudbeväpning, än som man, så vidt generalfälttygmästaren hade sig bekant, i något annat land vågat bestämma. Nyssnämnda omständighet hade emellertid synts honom vara af den betydelse, att försöket kunde göras och detta fastän med den sålunda föreslagna anskaffningen fälthärens och de nödiga reservförrådens behof af eldhandvapen ingalunda kunde anses fyldt. Generalfälttygmästaren ville emellertid dermed icke hafva sagt, att icke framdeles förhållanden kunde inträffa, som gjorde en mera påskyndad anskaffning af repetervapen utaf nöden.

Beträffande den ordning, i hvilken de båda särskilda slagen af eldhandvapen, gevär och karbiner, borde förekomma till anskaffning, hade generalfälttygmästaren ansett, att försteget nu borde lemnas åt de senare. I 1867—89 års gevär hade i detta afseende infanteriet erhållit ett vapen, som åtminstone i fråga om de ballistiska egen-

skaperna måste tillerkännas tidsenlig karakter, hvaremot de bland våra trupper, i främsta rummet hela kavalleriet, som voro beväpnade med karbin, fortfarande begagnade de, efter nutidens fordringar på lång- och välskjutning, underhaltiga vapen, som hade 1860 (1867) års kaliber. Skulle emellertid kavalleriet, detta dyrbara vapenslag, hvars eldstrid till fots af tidens krigföringssätt så ofta påkallades, kunna fylla sin uppgift, måste detsamma hafva till sitt förfogande ett tidsenligt eldvapen; och hade generalfälttygmästaren under sådana förhållanden ansett kavalleriets förseende med sådana vapen såsom en oafvislig nödvändighet; och då detsamma jemväl gälde om våra öfriga, med karbin beväpnade trupper, tillhörande artilleriet, ingeniörvapnet och trängen, hade generalfälttygmästaren hållit före, att vid repetervapnens anskaffning behofvet af karbiner först och främst måste fyllas.

Generalfälttygmästaren hade vidare ansett, att hädanefter, likasom hittills, vapentillverkningen för statens räkning borde, i den mån ske kunde, inom vårt eget land bedrifvas; och i detta syfte hade jemväl underhandlingar egt rum med firman Mauser, som medgifvit, att gevär och karbiner af nu ifrågavarande modell finge vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori tillverkas mot en patentafgift af 2,25 kronor per stycke. Emellertid måste den första årsbeställningen göras i utlandet. Gevärsfaktoriet kunde nemligen först under år 1896 blifva i tillfälle att börja den nya tillverkningen, hvilken påkallade åtskilliga förändringar vid faktoriet och delvis äfven nya maskiner. De medel, som för anskaffning af eldhandvapen under år 1895 kunde komma att beviljas, måste fördenskull, enligt generalfälttygmästarens åsigt, tillgodogöras genom beställning hos Mauser, hvilken, på sätt meddelad uppgift gåfve vid handen, nämnda år skulle kunna leverera 10,000 repeterkarbiner mot ett pris af 54 kronor per stycke.

Hvad slutligen beträffade kostnaden för anskaffning af 100,000 gevär och 20,000 karbiner, det minsta antal repetervapen, hvarmed enligt generalfälttygmästarens åsigt behofvet för närvarande kunde fyllas, skulle totalkostnaden, deruti inbegripet äfven ett för en gång erforderligt belopp till verkställande af vissa förändringar vid ammunitionsfabriken, ställa sig på följande sätt:

10,000 Mauserkarbiner, inköpta från utlandet à 54 kronor per stycke med transport	kr.	540,000: —
Besigtnings-, profskjutnings- och skottställningskostnader för desamma à 2 kr. per stycke	»	20,000: —
Transport	kr.	560,000: —

Transport	kr.	560,000: —	
10,000 Mauserkarbiner, tillverkade vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori à 45 kr. per stycke	»	450,000: —	
Profskjutnings- och skottställningskostnader för de sistnämnda à 80 öre per stycke	»	8,000: —	
Patentafgift för desamma à 2,25 kr. per stycke	»	22,500: —	
Tillbehör (remmar med lås, skyddsläder, mynningshylsor, skrufmejslar m. m.) för 20,000 stycken karbiner	»	58,000: —	1,098,500: —
100,000 gevär, tillverkade vid gevärsfaktoriet à 47 kr. per stycke	kr.	4,700,000: —	
Profskjutnings- och skottställningskostnader för samma gevär à 80 öre per stycke	»	80,000: —	
Patentafgift för desamma à 2,25 kr. per stycke	»	225,000: —	
Tillbehör (bajonetter med baljor, gevärsremmar, mynningshylsor, skrufmejslar, läskändar m. m.) för 100,000 stycken gevär	»	710,000: —	5,715,000: —
Transportkostnader			25,000: —
Förändringar vid gevärsfaktoriet			372,500: —
Förändringar vid ammunitionsfabriken			11,300: —
Till oförutsedda utgifter			27,700: —
Summa kronor			7,250,000: —

I enlighet med hvad generalfälttygmästaren förut anfört, skulle för år 1895 häraf vara af nöden följande belopp, nemligen:

till förändringar vid gevärsfaktoriet	kr.	372,500: —
» förändringar vid ammunitionsfabriken	»	11,300: —
» inköp af 10,000 Mauserkarbiner	»	540,000: —
» besigtnings- m. fl. kostnader för d:o	»	20,000: —
» tillbehör för d:o	»	29,000: —
» transportkostnader	»	2,000: —
Summa kronor		974,800: —

Departementschefen vore fullkomligt ense med generalfälttygmästaren i hvad han sålunda yttrat om behofvet för armén af förbättrade eldhandvapen och den kaliber och konstruktion, som åt nämnda vapen borde gifvas. De försök, som i sistnämnda afseenden under de senaste åren anstälts, hade oförtydbart gifvit vid handen, att Mausers senaste förbättrade modell å repetermekanism hade ett afgjordt företräde framför alla andra nu kända modeller å dylik mekanism, och lika litet kunde, i fråga om lämpligheten af den föreslagna kalibern samt antalet för armén behöfliga nya eldhandvapen, någon meningsskiljaktighet råda. Åtgärden att till en mera tidsenlig kaliber förändra en del utaf de förut vid armén befintliga gevären af 1867 års konstruktion hade, såsom flera gånger utaf vederbörande myndigheter påpekats, varit nödvändig för att, i afvaktan på utgången af de försök, som alltjemt anställdes för utrönande af den lämpligaste repetermekanismen och kalibern, med minsta möjliga kostnad för statsverket förskaffa armén ett gevär, som åtminstone något så när motsvarade tidens fordringar, men ingalunda hade dermed afsetts en slutlig lösning af gevärsfrågan, och framför allt kunde arméns behof af eldhandvapen ej anses fyldt med det antal förändrade 1867 års gevär, som från och med nästa år skulle stå armén till buds. Vid 1889 års riksdag föreslogs, att medel skulle anvisas till förändring af 200,000 gevär och 20,000 karbiner, och det yttrades redan då såväl af generalfälttygmästaren som af föredragande departementschefen, att derutöfver ett visst antal nya gevär måste i sinom tid anskaffas. Efter denna tidpunkt hade emellertid fattats det betydelsefulla beslutet om den förbättrade härordningens antagande, och det vore af sig sjelft klart, att arméns behof af gevär icke kunnat i följd af nämnda beslut blifva mindre.

Departementschefen ansåge sig emellertid med hänsyn till de stora anslagskraf, som för fyllande af andra landtförsvarets behof under nu förevarande statsregleringsperiod måst uppställas, nödsakad att i någon mån afvika från hvad generalfälttygmästaren föreslagit i fråga om beloppet af de medel, som för anskaffning af eldhandvapen syntes honom böra för år 1895 anvisas. Generalfälttygmästaren hade nemligen beräknat, att under sagda år skulle dels verkställas de vid gevärsfaktoriet och ammunitionsfabriken för gevärstillverkningen nödiga arbeten och dels inköpas 10,000 karbiner, hvaremot departementschefen funne inköpet af karbiner för år 1895 kunna inskränkas till halfva det af generalfälttygmästaren till inköpande föreslaga antal, hvadan och då kostnaden för 10,000 karbiner beräknas till 591,000 kronor, det af generalfälttygmästaren för år 1895 till gevärsanskaffning begärda belopp syntes

departementschefen kunna minskas med hälften af nämnda summa eller 295,500 kronor, så att anslaget i sin helhet skulle komma att uppgå till 679,300 kronor. Då hela anskaffningskostnaden af generalfälttygmästaren beräknats till 7,250,000 kronor, eller i medeltal för hvarje af de 12 år, på hvilka han funnit nämnda kostnad böra fördelas, 604,000 kronor i rundt tal, skulle ändock för 1895 komma att anvisas något mera än som efter medeltalsberäkning på samma år belöpte.

Till stöd för ofvannämnda motion, till hvilken utskottet tillåter sig i öfrigt hänvisa, har motionären anfört, bland annat, att ingen med gevärsfrågan någorlunda förtrogen numera kunde eller ville förneka, att det eldhandvapen, karbinen af 1860 (1867) års kaliber, hvarmed våra s. k. specialvapen eller kavalleriet, artilleriet, ingeniörstrupperna och trängen äro utrustade, vore *ett i krig mycket otillfredsställande, för att icke säga odugligt vapen.* Medvetandet häraf hade redan trängt sig ut i vida kretsar och måste verka i hög grad demoraliserande på ifrågavarande trupper, om krigsfara hotade. Detta missförhållande framstode i en ännu sorgligare dager, om man betänkte den utomordentligt stora betydelse specialvapnen ega i ett nutida fälttåg — en betydelse, som generalfälttygmästaren jemväl i sin ofvan anförda skrifvelse kraftigt betonat.

Då infanteriet i 1867—89 års gevär erhållit ett vapen, som, enligt generalfälttygmästarens åsigt, »åtminstone i fråga om de ballistiska egenskaperna måste tillerkännas tidsenlig karakter», borde väl enligt motionärens förmenande de öfriga vapenslagens förseende med lämpliga eldhandvapen med all kraft bedrifvas.

Vid det förhållande att den af 1889 års Riksdag beslutade förändring af 1867 års gevär till vapen af liten kaliber, enligt hvad upplyst blifvit, först i september månad 1895 varder fullbordad, samt frågan om den för våra förhållanden tjenligaste kalibern, hvaraf de ifrågavarande förändringarna vid gevärsfaktoriet och ammunitionsfabriken äro beroende, icke så vidt kändt är blifvit af Kongl. Maj:t pröfvad, har utskottet ansett sig för närvarande icke böra tillstyrka beviljandet af äskade belopp för dessa förändringars åvägabringande.

Deremot har utskottet i likhet med generalfälttygmästaren och motionären ansett det vara angeläget att härens specialvapen, hvilka fortfarande begagna de efter nutida fordringar på lång- och välskjutning

underhaltiga karbinerna af 1860 (1867) års kaliber, så skyndsamt som förhållandena medgifva varda försedda med en första uppsättning tidsenliga eldvapen.

Enligt erhållen upplysning erfordras för kavalleriet i rundt tal 4,500 karbiner och för de öfriga specialvapnen, jemväl i rundt tal, 10,600 karbiner.

Då häraf framgår att endast det oafvisligaste behofvet af tidsenliga karbiner blefve fyldt medelst anskaffning af 10,000 sådana vapen, har utskottet ansett motionen böra i denna del bifallas och anskaffningen ske genom beställning hos vederbörande patentinnehafvare i utlandet. Att icke tillstyrka denna anskaffning till mindre antal än 10,000 stycken dertill föranledes utskottet jemväl af den omständighet, att det synes tvifvel underkastadt, huruvida rättigheten att inom landet få tillverka eldvapen af ifrågavarande modell kan förvärfvas på samma vilkor, om den första årsbeställningen inskränkes till något mindre antal än det uppgifna.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet, som icke ansett sig kunna bedöma, hvilken af de i statsrådsprotokollet omförmälda nya, mindre kaliberna må under befintliga förhållanden anses vara den för oss lämpligaste, hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning äfvensom herr friherre Gripenstedts i ämnet afgifna motion må på det sätt bifallas, att Riksdagen, för anskaffning af karbiner med repetermekanism och af liten kaliber, på extra stat för år 1895 anvisar 591,000 kronor.

Angående anslag till mobiliseringsammunition för eldhandvapen. [17.]

19:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *för anskaffning af mobiliseringsammunition till eldhandvapen* på extra stat för år 1895 bevilja 800,000 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 42 och 43) inhemtas, hade generalfälttygmästaren, i enlighet med hvad han redan förut vid flera tillfällen för Kongl. Maj:t framhållit, fortfarande ansett i hög grad önskvärdt, att nämnda behof kunnat under loppet af fyra år, räknadt från och med år 1893, blifva fyldt. Såsom följd deraf skulle det hafva olifvit möjligt, att, sedan en ordnad cirkulation för årsförbrukningen inom ammunitionsförråden kommit till stånd, i regeln inskränka tillverkningen af handvapensammunition till en mot sagda förbrukning svarande patronmängd. Med anledning af den utaf omständigheterna för-

anledda nedsättning med 200,000 kronor i det af generalfälttygmästaren för hvart och ett af åren 1893 och 1894 ifrågasatta årliga anslag för anskaffning af mobiliseringsammunition hade visserligen tanken på en sådan plans förverkligande måst uppgifvas; men generalfälttygmästaren hade ansett sig deraf endast hafva fått så mycket större anledning att nu, med ytterligare betonande af vigten deraf att nämnda behof snarast möjligen blefve fyldt, förnya sin hemställan i fråga om detta anslag.

Det förslag om anskaffande af nya eldhandvapen för armén, hvilket generalfälttygmästaren framstält, gåfve dessutom, enligt hans åsigt, för öfrigt ett ytterligare stöd för nu ifrågavarande anslagsbegäran, enär, om samma förslag af Kongl. Maj:t och Riksdagen gillades, ammunitionsanslaget måste fördelas på två kalibrar. Generalfälttygmästaren hade derför, med anmälan, att för de medel till anskaffande af mobiliseringsammunition, som 1893 års Riksdag på extra stat beviljat, krut och patrondelar till ytterligare 7,500,000 stycken skarpa patroner för 1867—89 års gevär blifvit beställda och att en del af de beställda artiklarna redan levererats, hemstält att Kongl. Maj:t måtte till anskaffning af mobiliseringsammunition för eldhandvapen af Riksdagen begära ett anslag på extra stat för år 1895 af 1,000,000 kronor.

Departementschefen funne, i likhet med generalfälttygmästaren, önskligt, att anskaffningen af mobiliseringsammunition så vidt möjligt påskyndades, men ansåge sig dock af enahanda skäl, som han förut under anslaget till anskaffning af eldhandvapen åberopat, nödsakad att ifrågasätta någon minskning i det af generalfälttygmästaren för ifrågavarande ändamål begärda anslag; och syntes honom under sådana förhållanden anslaget kunna för år 1895 utgå med samma belopp som för innevarande år.

Utskottet, som icke haft något emot Kongl. Maj:ts förevarande framställning att erinra, hemställer,

att, i likhet med hvad för år 1894 egt rum, ett belopp af 800,000 kronor må på extra stat för 1895 anvisas för anskaffning af mobiliseringsammunition till eldhandvapen.

Angående anslag för inrättande af en fabrik för röksvagt krut. [18.]

20:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet, som af statsrådsprotokollet (sid. 43) inhemtat, att sedan 1893 års Riksdag, på Kongl. Maj:ts förslag, *för uppförande vid Åker af en fabrik för tillverkning af röksvagt krut* beviljat ett extra anslag å

219,500 kronor och deraf till utgående under år 1894 anvisat 100,000 kronor, åtgärder blifvit vidtagna för byggnadsarbetets utförande äfvensom att, då detta komme att taga sin början så tidigt som möjligt under instundande vår, fabriken beräknades kunna hösten år 1895 vara i full verksamhet, hemställa,

att Riksdagen må af det för uppförande vid Åker af en fabrik för tillverkning af röksvagt krut redan beviljade anslag på extra stat för år 1895 anvisa återstoden med 119,500 kronor.

Angående anslag till infanteriammunitionsvagnar. [19.]

21:o. I enlighet med departementschefens derom gjorda hemställan har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att *till fortsatt förändring och nyanskaffning af infanteriammunitionsvagnar med tillbehör* på extra stat för år 1895 bevilja 29,112 kronor.

Sedan Riksdagen en följd af år dels för förändring af äldre infanteriammunitionsvagnar till dylika afsedda för infanteriammunitionskolonnerna, äfvensom för dessa vagnars förseende med rid- och anspannspersedlar m. m., och dels för anskaffande af nya tvåspända infanteriammunitionsvagnar med utredning, beviljat ett årligt extra anslag af 20,000 kronor, återstode, enligt hvad generalfälttygmästaren i skrifvelse den 15 sistlidne november erinrat, af det för ändamålet beräknade belopp 239,112 kronor, numera endast 29,112 kronor.

Utskottet hemställer:

att till fortsatt och afslutad anskaffning af infanteriammunitionsvagnar må på extra stat för år 1895 anvisas 29,112 kronor.

Angående anslag till fästningsartillerimateriel. [20.]

22:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *för anskaffning af fästningsartillerimateriel* på extra stat för år 1895 bevilja 100,000 kronor.

Sedan generalfälttygmästaren i skrifvelse den 29 november 1892 redogjort för de behof af fästningsartillerimateriel, som närmast vore att fylla och hvilkas betydelse, särskildt med afseende på hufvudstadens försvar mot sjösidan, svårligen kunde underkännas, hade generalfälttygmästaren, såsom inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 44), uti skrifvelse den 15 november 1893, förklarat sig nu hafva desto större skäl att på denna angelägenhet ånyo fästa Kongl. Maj:ts uppmärksamhet, som i stället för det af honom i förstnämnda skrifvelse för anskaffning af sådan materiel ifrågasatta anslag å 400,000 kronor Kongl. Maj:t derför af 1893 års Riksdag begärt allenast 100,000 kronor, och nämnda be-

lopp, hvilket jemväl af Riksdagen beviljats, icke försloge att mera än till en ringa del fylla det behof af fästningsartillerimateriel, som ännu gjorde sig gällande.

Generalfälttygmästaren hade derför hemstält, att Kongl. Maj:t måtte af Riksdagen för fästningsartillerimateriel begära ett anslag på extra stat för 1895 af 400,000 kronor.

Ehuru departementschefen, i likhet med generalfälttygmästaren, icke kunnat annat än vitsorda, att en betydande mängd fästningsartillerimateriel ännu återstode att anskaffa för att sätta våra fästningar, särskildt dem mot sjösidan, i försvarsdugligt skick, ansåge departementschefen likväl, då anslag för militära ändamål af ännu mera trängande beskaffenhet än det förevarande under statsregleringsperioden måste äskas, sig jemväl i år böra göra framställning om en betydande nedsättning i det af generalfälttygmästaren för anskaffning af fästningsartillerimateriel begärda anslag, och har derför tillstyrkt Kongl. Maj:t att af Riksdagen äska 100,000 kronor.

Under erinran att för nästlidet och innevarande år anvisats enahanda belopp, som af Kongl. Maj:t nu äskats, får utskottet, som i likhet med generalfälttygmästaren och departementchefen till fullo inser vigten deraf att i all synnerhet fästningarne åt sjösidan snarast möjligt försättas i försvarsdugligt skick, hemställa,

att Riksdagen må, för anskaffning af fästningsartillerimateriel, på extra stat för år 1895 anvisa ett belopp af 100,000 kronor.

Angående anslag till fältartillerimateriel. [21.]

23:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år egt rum, till fortsatt anskaffning af ny fältartillerimateriel på extra stat för år 1895 anvisa 254,000 kronor.

Fortifikationsbehof.

Angående anslag till Karlsborgs fästningsbyggnad. [22.]

24:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *till fortsättande af arbetena å Karlsborgs hufvudfästning och Vaberget* på extra stat för år 1895 bevilja 200,000 kronor.

Chefen för fortifikationen hade, såsom inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 46 och 47) i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 14 november 1893 erinrat, att Kongl. Maj:t till fortsättande af befästningsarbetena å Karlsborg och Vaberget samt anskaffning af s. k. pansarlavetter för snabbeldskanoner till södra Vabergsfortet utaf 1893 års Riksdag äskat ett extra anslag för år 1894 af 350,000 kronor, hvaremot Riksdagen för samtliga dessa ändamål beviljat endast 150,000 kronor. Detta belopp understege med 50,000 kronor det anslag, som af föregående års Riksdag beviljats för samma ändamål, och utgjorde icke mera än hvad som för hvart och ett af åren 1889—92, då dock ingen pansaranskaffning var i fråga, för fästningsbyggnader anslagits. I sin förenämnda skrifvelse hade chefen för fortifikationen äfven funnit beloppet alldeles otillräckligt, ty uppenbart vore, att denna jemförelsevis obetydliga summa, som, derest den skulle afses allenast för sjelfva fästningsbyggnadsarbetet, måste anses vara för knappt tilltagen, skulle blifva än mera otillräcklig, då deraf skulle tagas medel äfven till pansaranskaffning. Endast derigenom att de af svenska qvinnoföreningen för samma ändamål skänkta medel 50,000 kronor funnits att tillgå, erinrar chefen för fortifikationen, hade det blifvit möjligt att för sjelfva arbetena å båda platserna under år 1894 påräkna vid pass 120,000 kronor, således i allt fall 30,000 kronor mindre än som varit tillgängligt för sjelfva fästningsbyggnaden under hvarje föregående år alltifrån 1889; och det vore uppenbart att af så ringa medeltillgångar icke kunde väntas några tillfredsställande arbetsresultat. För sin del förklarade sig också chefen för fortifikationen knappast kunna inse, huru det, om sådana förhållanden komme att fortfara, öfver hufvud taget skulle blifva möjligt att inom rimlig tid bringa till fullbordan Karlsborgs hufvudfästning och dess förverk å Vaberget, i synnerhet då i betraktande toges, dels att till det sistnämnda äfven hörde pansartorn för grofva kanoner, hvilka betingade ett pris, minst tiofaldt större än priset för de omnämnda för snabbeldspjeser afsedda pansarlavetterna, och dels att, på sätt förut många gånger påpekats, i och för sjelfva hufvudfästningen ännu återstode många arbeten, innan densamma kunde anses fullt försvarbar.

I likhet med chefen för fortifikationen hade generalfälttygmästaren uti skrifvelse angående behofvet af utrymme inom Karlsborgs fästning för arméns krutförråd ansett nödigt, att hufvudfästningen före utbrottet af ett krig vore genom fullbordande af de planlagda befästningsarbetena och genom användande af den derstädes redan nu befintliga bestyckningen försatt i försvarbart skick, och följaktligen betecknat nyssnämnda befästningsarbetens afslutande såsom det första och vigtigaste mål,

som, hvad anginge arbetena å Karlsborgs fästning, för närvarande vore att eftersträfva.

Om icke för befästningsarbetena i sin helhet mera tillräckliga årsanslag framdeles blefve att med säkerhet påräkna, vore det emellertid omöjligt att afgöra, när de sålunda jemväl af generalfälttygmästaren framhållna önskemålen i fråga om Karlsborgs hufvudfästning skulle kunna, i hvad på fortifikationen ankomme, varda uppnådda, och då arbetenas fortsättande med otillräckliga årsanslag jemväl ur den synpunkten förefallit chefen för fortifikationen såsom en betänklig sak, att landet och armén, med hänsigt till arbetenas långvarighet, måhända kunde bibringas den origtiga föreställningen, att vid Karlsborg, i händelse af krig, funnes att tillgå ett pålitligt fast stöd för landets försvar, under det att i sjelfva verket fästningen vore halffärdig och oförsvarbar, hade chefen för fortifikationen, som dessutom hänvisat till den utaf honom i skrifvelser den 14 november 1891 och den 15 november 1892 lemnade utförliga utredning i ämnet, förklarat, att han för sin del icke kunnat beräkna 1895 års behof af byggnadsmedel för Karlsborg med Vaberget till mindre än 300,000 kronor och att äfven detta belopp skulle synts honom för lågt, derest icke det varit möjligt att ännu något år låta anstå med ytterligare anskaffning af pansarmateriel.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har departementschefen anfört, att, ehuru af de skäl, han sistlidet år vid föredragning af frågan om anslag till Karlsborgs fästningsbyggnad anfört, framginge, att han i likhet med chefen för fortifikationen och af samma skäl som denne funne betänkligt, att detta arbete bedrefves med så små årsanslag, att fästningens färdigbyggande först inom en jemförelsevis aflägsen framtid kunde emotses, vore dock de kraf, som innevarande år från landtförsvarets sida ställdes på budgeten, så stora, att departementschefen funne sig nödsakad att göra hemställan om nedsättning jemväl i sådana af vederbörande myndigheter framstälda anslagsfordringar, som under andra förhållanden skulle af honom understödts. Departementschefen ansåge för den skull 1895 års anslag till Karlsborgs fästningsbyggnad böra begränsas till 200,000 kronor eller samma belopp, som 1892 års Riksdag för ändamålet beviljade.

Utskottet, som anser, att för ifrågavarande ändamål icke lämpligen bör anslås större belopp än hvad under de senaste åren derför af Riksdagen i allmänhet beviljats, eller 150,000 kronor, får hemställa,

att Riksdagen må, till fortsättande af arbetena å Karlsborgs hufvudfästning och å Vaberget, på extra stat för år 1895 anvisa 150,000 kronor.

25:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *till anskaffning af ökad materiel för ingeniörvapnet* på extra stat för år 1895 bevilja 50,000 kronor.

Angående anslag till ökad materiel för ingeniörvapnet. [23.]

Beträffande den ökade materiel för ingeniörvapnet, som vid antagandet af den förbättrade härordningen blefve af nöden, hade, enligt hvad af statsrådsprotokollet inhemtas, t. f. chefen för generalstaben i sitt rörande detta ämne afgifna utlåtande beräknat, att materiel för två nya krigsbryggeekipage och två eller tre fälttelegrafafdelningar måste anskaffas. Då kostnaden för ett ekipage kunde uppskattas till 65,000 kronor och kostnaden för en fälttelegrafafdelning till 32,000 kronor respektive 25,000 kronor för en »lätt» sådan, komme alltså hela nyuppsättningskostnaden att stiga till 219,000 kronor, eller, om med anskaffandet af materielen till den tredje fälttelegrafafdelningen, den för rytteridelningen afsedda »lätta», funnes kunna anstå, till dess armén, efter öfvergångstidens slut, hunnit vinna sin fulla styrka, till 194,000 kronor.

Arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet, som anmodats att öfver t. f. chefens för generalstaben yttrande i detta afseende inkomma med utlåtande, hade dervid erinrat, att kostnaden för erforderlig materiel till ett fältingeniörkompani och två ingeniörstaber bort med sammanlagdt 28,000 kronor jemväl i beräkningarna ingå. Hela den för ifrågavarande anskaffning erforderliga utgiftssumman skulle alltså komma att uppgå till 247,000 kronor respektive 222,000 kronor, allt efter som man bestämde sig för det ena eller det andra af de utaf t. f. chefen för generalstaben angifna alternativ.

Chefen för fortifikationen hade redan i utlåtande den 17 december 1892 angående åtgärder för genomförande under år 1894 af fortifikationens beslutade nya organisation fäst uppmärksamheten på den utgift, som i detta afseende förestode, samt anhållit, att för sagda år måtte för ändamålet begäras ett extra anslag af 50,000 kronor. Då emellertid Kongl. Maj:t icke funnit skäl att i ämnet väcka förslag till 1893 års Riksdag, hade chefen för fortifikationen nu i sitt förenämnda utlåtande angående åtgärder för genomförande under år 1895 af fortifikationens nya organisation återupptagit framställningen och hemstält, att Kongl. Maj:t måtte för ändamålet af 1894 års Riksdag äska 50,000 kronor.

Då den anskaffning, som sålunda ifrågasattes, lika väl som anskaffningen af fältartillerimateriel för artilleriet, vore en nödvändig följd af den beslutade förbättrade härordningen och det så mycket mindre torde låta sig göra att nu ytterligare undanskjuta denna utgift, som hela anslagsbeloppet, äfven om man afstode från att under öfvergångstiden

anskaffa den »lätta» fälttelegrafafdelningen, uppginge till 222,000 kronor, eller på hvart och ett af de tre återstående öfvergångsåren 74,000 kronor, funne departementschefen sig böra tillstyrka bifall till chefens för fortifikationen förevarande förslag.

Enär för närvarande finnas sex krigsbryggeekipage och således ett för hvarje arméfördelning, har utskottet ansett anskaffning af ytterligare två, afsedda för reserven, vara mindre angelägen. Deremot och då endast finnas fyra fullständiga fälttelegrafafdelningar, synes behof af ytterligare två sådana vara för handen, men har utskottet ansett anskaffningen deraf nu böra begränsas till en dylik. Kostnaden för en fälttelegrafafdelning, beräknad till 32,000 kronor, torde kunna nedbringas till 30,000 kronor.

Utskottet, som från arméförvaltningen vunnit upplysning, att utrymme redan finnes för förvaring af en sådan telegrafafdelning, hemställer derför,

att Riksdagen må, till anskaffning af en fälttelegrafafdelning, på extra stat för år 1895 anvisa 30,000 kronor.

Angående anslag till kaserner.
[24.]

26:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *till bestridande af kostnaderna för de, med anledning af beslutet om den förbättrade härordningen, nödiga kasernbyggnader* på extra stat för år 1895 bevilja 400,000 kronor.

Då af statsrådsprotokollet framgår, att frågan om uppförande af ifrågavarande kasernbyggnader ännu är beroende på Kongl. Maj:ts pröfning, har utskottet, i afvaktan på ytterligare framställning från Kongl. Maj:t i ämnet, tills vidare uppskjutit behandlingen af förevarande förslag; hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Intendenturbehof.

Angående anslag till flyttande sjukhus.
[25.]

27:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *till anskaffning af materiel för flyttande sjukhus* på extra stat för år 1895 bevilja 100,000 kronor.

Af statsrådsprotokollet i ärendet inhemtas, att generalintendenten i skrifvelse den 31 oktober 1893 hemstält, att anslag till anskaffande af s. k. flyttande sjukhus måtte af Riksdagen äskas.

Under nutidens krig, hade generalintendenten dervid yttrat, framträdde betydelsen af härens utrustning synnerligen skarpt. De element, som inginge i härarne i våra dagar, kunde ej fördraga de med ett fälttåg oskiljaktiga umbäranden på samma sätt som förna tiders yrkeshärar. De värnpligtiga skaror, som plötsligt kallades från sina borgerliga sysselsättningar för att utsättas för de oerhörda ansträngningar, som vidtoge från fälttågets första dag, skulle till allt för stort antal duka under, vore icke allt hvad till härens utrustning hörde ordnadt så, att truppernas välbefinnande i så hög grad som möjligt kunde ses till godo. Och i samma mån som de, hvilka skulle inställa sig i ledet, hade erhållit en jemförelsevis ringa öfning, desto angelägnare vore det att redan under freden alla åtgärder blifvit vidtagna i och för utrustningens fullständigande.

Af stor betydelse för härens rörlighet och operationsfrihet vore *trängutrustningen*, särskildt de högre enheternas förseende med erforderliga, lämpligt organiserade och fullt utrustade tränganstalter. Bristerna i vår utrustningsmateriel framträdde skarpast just hvad anginge nämnda trängformationer, hvilka hittills inom vår armé, äfven hvad anginge personalen, varit mest försummade; och bland ifrågavarande materiel vore den ojemförligt vigtigaste den, som vore afsedd för sjukvården och som sålunda vid mobilisering skulle användas antingen af sjukvårdskompanierna eller de flyttande sjukhusen. Genom det af Riksdagen för sjukvårdsmateriel vid trupperna och sjukvårdskompanierna beviljade anslag å 90,000 kronor, att utgå på extra stat under hvartdera af åren 1893 och 1894, kunde visserligen sjukvårdskompaniernas materialbehof fyllas. *Tidsenlig materiel för de flyttande sjukhusen* saknades deremot fortfarande nästan helt och hållet; och funne generalintendenten under sådana förhållanden anskaffandet af materiel för nämnda sjukhus vara det mål, till hvilket man vid arbetet för fullständigandet af härens trängutrustning närmast borde sträfva.

Generalintendenten hade vidare anfört, att af de trenne hufvudgrupper, som sjukvården i fält omfattade, nemligen

a) sjukvården vid fälthären;
b) » » etappväsendet; samt
c) » i hemorten,

den första gruppen, sjukvården vid fälthären, åter igen kunde delas i 3:ne grupper,

1) sjukvården vid de högre staberna och trupperna;
2) sjukvården vid sjukvårdskompanierna; samt
3) sjukvården vid de flyttande sjukhusen.

Under det att sjukvården vid de högre staberna och trupperna samt sjukvårdskompanierna afsåge att i första hand taga vård om de sårade och sjuke samt ombesörja deras förflyttning till sjukvårdsanstalt, hade de flyttande sjukhusen till uppgift att öfvertaga de sjukes och sårades vård så länge, till dess de kunde vidare fortskaffas till fältetappväsendet och eventuelt genom dess försorg till hemorten, äfvensom att deltaga i arbetet på hufvudförbandsplatserna, vare sig endast med personal eller med både personal och materiel. Sjukvårdspersonalen vid trupperna och sjukvårdskompanierna hade till sitt förfogande endast erforderlig medicinal-, instrumental- och förbandsutredning samt delvis äfven transportmateriel, men icke, åtminstone i nämnvärd grad, sängutredning. Dylik utredning förefunnes deremot vid de flyttande sjukhusen och gåfve dessa sjukvårdsanstalter sin pregel att vara verkliga sjukhus, som öfvertoge vården af sådane sjuke och sårade, som ej genast kunde transporteras till etappsjukvårdsanstalter, och inom hvilka de således i regeln finge qvarstanna en längre tid.

Endast i undantagsfall vore det möjligt att förflytta de sårade från förbandsplatserna omedelbart till inom fältetappområdet beläget sjukhus eller till sådan punkt, hvarifrån deras vidare fortskaffande på jernväg eller sjöledes kunde ega rum, ty på någon landsvägstransport vore i allmänhet ej att tänka; dertill vore afstånden allt för stora och de till buds stående transportmedlen allt för otillräckliga, hvarförutom i många fall de sårades tillstånd lade hinder i vägen för längre omedelbara förflyttningar. Det vore vid dessa tillfällen, som de flyttande sjukhusen, etablerade på slagfältet eller i dess omedelbara närhet, beredde de sårade en första fristad och lemnade dem den omvårdnad, som vore erforderlig för att de utan allt för stor risk skulle kunna förflyttas till etappsjukvårdsanstalt eller sjukvårdsanstalt i hemorten. Genom benämningen »flyttande sjukhus» angåfves också, att desamma, så snart förhållandena det tilläte, borde evakueras och frigöras för att kunna följa arméns rörelser och å nyo vid uppstående strid tjenstgöra såsom öfvergångsstation för de under densamma svårt sårade.

Under nutidens krig, som kännetecknades af de uppkallade härmassornas storlek, rörelsernas snabbhet och förlusternas koncentrering inom relativt korta tidsföljder, hade de flyttande sjukhusen i jemnbredd med den ökade betydelsen af allt hvad till sjukvårdsväsendet hörde kommit att spela en allt större roll; och sådana sjukvårdsfältformationer funnes numera inom alla europeiska arméer, liksom deras organisation och verksamhet vore i stort sedt öfver allt densamma.

De nu gällande bestämmelserna för de flyttande sjukhusens organisation vid krigsutbrott grundade sig på det förslag, som år 1887 afgafs af den komité, hvilken senast behandlat fältsjukvårdsangelägenheterna. Nämnda komité hade i sitt betänkande erinrat, att de flyttande sjukhusen inom de utländska arméerna organiserats med hänsyn till möjligheten att upptaga 6 procent af den sammanlagda styrkan, men att denna beräkningsgrund ej kunde användas för organisationen af den svenska fälthärens flyttande sjukhus, hufudsvakligast af det skäl, att ej tillräckliga läkarekrafter stode till buds. Komitén, som ansett, att de flyttande sjukhusen ej borde göras större än för 150 sängar, hade alltså kommit till det resultat, att för en hvar af våra, enligt nu gällande mobiliseringsplaner, till omkring 16,000 man uppgående arméfördelningar ej torde kunna beräknas mer än 4 dylika sjukhus, hvadan plats skulle kunna beredas blott för 3,75 procent.

Hvad anginge kostnaden för den sålunda ifrågasatta anskaffningen, skulle, på sätt generalintendenten erinrat, enligt nämnda komités förslag, hvilket blifvit tillämpadt i gällande organisations- och mobiliseringsbestämmelser, hvarje flyttande sjukhus delas i 3:ne sektioner, hvar och en afsedd att kunna sjelfständigt etableras; och vore det alltså för att vinna en öfversigt öfver behofvet af materiel och dymedelst jemväl öfver kostnaderna nödigt att utgå från sektionen och de fordon, som för framforslande af den dertill hörande materiel vore af nöden.

För en sjukhussektion erfordrades enligt generalintendentens redogörelse följande utrustning, nemligen:

Medicinalutredning.

Instrumentalutredning.

Förbandsutredning.

Apoteksutredning.

Sängpersedlar — bårsängar, filtar, madrasser, putvar o. s. v.

Beklädnadspersedlar — byxor, nattrockar, skjortor, tofflor o. s. v.

Sjukrumsinventariepersedlar — matservispersedlar, handdukar, portativa klosetter o. s. v.

Köksinventariepersedlar — kittlar, tepannor, målkärl o. s. v.

Diverse persedlar — flaggor (svenska och neutralitets-), badkar, lyktor o. s. v.

Och förvarades af nämnda materiel de 4 första grupperna i *en förbinderivagn* samt öfriga grupper i *4 stycken materialvagnar.*

Nya förbinderivagnar komme numera att anskaffas enligt den af Kongl. Maj:t genom generalorder den 30 innevarande månad fastställda modell. En sådan förbinderivagn vore, utom hvad anginge inredningen

af några till densamma hörande lådor, helt och hållet öfverensstämmande med den, som blifvit fastställd för sjukvårdskompanierna, hvarigenom personalen lättare kunde göras förtrogen med packningsföreskrifterna för de båda vagnarna, hvarjemte möjlighet att verkställa utbyte förefunnes o. s. v.

Kostnaden för en dylik vagn med fullständig utredning skulle ställa sig på följande sätt:

Sjelfva vagnen	kr.	750: —
Vagnens och draghästarnes utrustning såsom selar, lyktor, presenning, hammare, bindstreck o. s. v.	»	200: —
Medicinalutredningen	»	55: —
Instrumentalutredningen	»	980: —
Förbandsutredningen	»	530: —
Apoteksutredningen	»	70: —
Summa	kr.	2,585: —

Såsom materialvagnar för nu ifrågavarande ändamål kunde lämpligen användas packvagnar m/86 med de smärre förändringar i afseende på inredningen, som kunde anses erforderliga. Vid hvarje sjukhussektion erfordrades 4 sådana materialvagnar; och skulle kostnaden för hvarje vagn uppgå till:

sjelfva vagnen	kr.	600: —
vagnens och draghästarnes utrustning	»	200: —
Summa	kr.	800: —;

således för 4 fordon kronor 3,200.

Behofvet af och anskaffningskostnaden för *den å materialvagnarna medförda utredningen* framginge af nedanstående:

Sängpersedlar	kr.	3,700: —
Beklädnadspersedlar	»	1,210: —
Sjukrumsinventariepersedlar	»	250: —
Köksinventariepersedlar	»	160: —
Diverse persedlar	»	310: —
Summa	kr.	5,630: —

Hoplades ofvanstående summor, kronor 2,585, 3,200 och 5,630, befunnes kostnaden för anskaffningen af den materiel, som erfordrades för en flyttande sjukhussektion, uppgå till *11,415 kronor;* och då, enligt hvad ofvan blifvit sagdt, 4 flyttande sjukhus à 3 sektioner erfordrades

vid en hvar af våra 6 arméfördelningar, uppginge hela beloppet för anskaffningen af ifrågavarande sjukhusmateriel till 3 × 4 × 6 × 11,415 = 821,880 kronor.

Ifrån denna summa borde dock dragas värdet af den materiel för de flyttande sjukhusen. som redan funnes; men, efter hvad som förut framhållits, vore sådan materiel af tidsenlig beskaffenhet till finnandes i ytterst ringa mängd. Den väsentligaste utgjordes af den fullständigt sammanförda och sorterade samt till inpackning färdiga materielen, som förvarades vid Svea trängbataljon. Dessutom funnes persedlar af vissa slag, möjligen användbara för de flyttande sjukhusen, dels i arméns allmänna förråd, dels bland arméförvaltningens sjukvårdsbyrås förråd. Värdet af å dessa ställen befintliga sjukvårdspersedlar kunde skattas till 32,800 kronor.

Från ofvanstående kostnadsbelopp 821,880 kronor borde vidare dragas den summa 75,000 kronor, hvilken, motsvarande värdet af från arméns reservupplag af sjukvårdspersedlar till arméns truppförband och sjukhus tid efter annan utlemnad och från vederbörliga anslag ersatt sjukvårdsmateriel, tillgodoförts behållningarna å anslaget »försvarsverket till lands i allmänhet» och som sålunda, då ny sjukvårdsmateriel i den utlemnades ställe ännu ej för reservupplaget anskaffats, kunde betraktas såsom en för inköpande af sjukvårdsmateriel disponibel tillgång.

Det för uppsättning af de flyttande sjukhusen erforderliga extra anslag kunde alltså beräknas till 714,080 kronor eller i rundt tal 714,000 kronor, utgörande skilnaden emellan anskaffningskostnaden 821,880 kronor å ena sidan och värdet af befintlig materiel samt nyssnämnda kontanta belopp tillsammans 107,800 kronor å den andra.

Med slutet af år 1897 vore den af 1892 års urtima Riksdag beslutade förbättrade härordningen genomförd och erforderliga trängtrupper organiserade. Senast vid denna tidpunkt borde ock den nödvändiga materielen vara till finnandes.

Generalintendenten hade sålunda hemstält, att Kongl. Maj:t måtte hos 1894 års Riksdag göra framställning, att 714,000 kronor måtte beviljas såsom extra anslag för anskaffande af den för fälthärens flyttande sjukhus erforderliga materielen och att af denna summa, som lämpligen kunde fördelas på högst tre år, måtte för år 1895 få utgå med 238,000 kronor.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har departementschefen framhållit vigten af den anskaffning, som sålunda utaf generalintendenten ifrågasattes. Ordnandet af sjukvårdsväsendet vore, yttrar han, en af de angelägenheter, åt hvilka för mycken omsorg icke kunde

egnas, och erfarenheten från det sista stora, på lärdomar af alla slag så rika kriget emellan Tyskland och Frankrike gåfve tillräckligt vid handen, till hvilken grad förutseende vid sjelfva sjukvårdsanordningarna och en riklig tillgång på sjukvårdsmateriel vore i stånd att mildra de lidanden, som vore krigets oskiljaktiga följeslagare. Särskildt de flyttande sjukhusen, som inom den tyska hären voro bragta till en hög grad af fulländning, hade mägtigt bidragit till de påfallande vackra resultat, sjukvården vid denna här under nämnda krig hade att uppvisa. Departementschefen tvekade alltså icke att lika med generalintendenten beteckna anskaffandet af för sådana sjukhus erforderlig materiel såsom den främsta uppgiften, då det gälde att komplettera härens fältutrustning.

Lika litet hade departementschefen haft något att erinra mot den utredning af behofvet och kostnaderna i nämnda afseende, som af generalintendenten lemnats, men ansåge, af hänsyn till de öfriga landtförsvarets behof, som under året måste fyllas, jemväl hvad denna anskaffning beträffade, sig nödsakad hemställa, att ej så stort anslag för 1895 begärdes, som af vederbörande myndighet ifrågasatts. Ett belopp af 100,000 kronor syntes departementschefen vara det högsta, som för ändamålet kunde för nämnda år anslås; och borde ej heller anslaget i sin helhet nu äskas.

Utskottet, som ur ren humanitär synpunkt anser något redan nu böra göras för fyllande af den lucka i härens sjukvårdsväsende, som utan s. k. flyttande sjukhus måste förefinnas, har dock funnit anskaffningen för år 1895 böra inskränkas till 136,980 kronor, motsvarande kostnaden för 2 sjukhussektioner för hvarje af arméns 6 fördelningar. Då emellertid, enligt hvad departementschefen upplyst, redan finnes för ändamålet användbar materiel till värde af 32,800 kronor och behållningar till belopp af 75,000 kronor, torde alltså endast ett anslag af i jemnadt tal 30,000 kronor nu vara erforderligt. Utskottet hemställer derför,

att, till anskaffning af materiel för flyttande sjukhus, må på extra stat för år 1895 anvisas 30,000 kronor.

Angående anslag till barackbyggnader å mötesplatserna. [26.]

28:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *till ytterligare barackbyggnader på mötesplatserna* på extra stat för år 1895 bevilja 100,000 kronor.

Såsom inhemtas af statsrådsprotokollet i ärendet [sid. 60], hade arméförvaltningen i skrifvelse den 14 sistlidne november anmält, att behof af anslag till barackbyggnader å mötesplatserna gjort sig gällande. Dels tilldelades nemligen Svea trängbataljon numera en så stor årlig

beväringskontingent, att barackutrymmet vid bataljonen blifvit otillräckligt, och dels erfordrades ökadt barackutrymme såväl till följd deraf, att beväringsmän numera tilldelades samtliga specialvapen och att manskapsstyrkan vid vissa truppförband, i följd af den förbättrade härordningens antagande, blifvit ökad, som ock derför, att utbyte af mötesplatser å flera ställen förestode. Sålunda vore baracker af nöden för Svea trängbataljon och Göta ingeniörbataljons beväringsmanskap, för Vesterbottens regementes nya mötesplats Vännäs m. m. Departementschefen har, i likhet med arméförvaltningen, hemstält, att Kongl. Maj:t måtte till ytterligare barackbyggnader på mötesplatserna på extra stat för år 1895 af Riksdagen äska ett anslag af 100,000 kronor.

I afseende å nu ifrågasatta barackbyggnader har utskottet från arméförvaltningen vunnit upplysning: att, då för Svea trängbataljons beväringsmanskap medel blifvit anvisade endast till en barackbyggnad, men genom beväringsstyrkans tillökning utrymme i baracker erfordras för 600 man, för detta truppförbund ytterligare en barack vore behöflig; att enligt anmälan från chefen för fortifikationen måste uppföras en barackbyggnad för beväringsmanskapet vid Göta ingeniörbataljon å Karlsborg; att, då förflyttning af Vesterbottens regemente från dess nuvarande mötesplats Gumboda till Vännäs vore nära förestående, å den nya mötesplatsen behöfdes fyra nya baracker; att kostnaden för hvarje barack beräknades till 22,500 kronor och således för ifrågavarande sex till sammanlagdt 135,000 kronor, samt att, enär någon besparing å förut beviljade medel till barackbyggnader funnes att tillgå, ett anslag at 100,000 kronor skulle vara för uppförande af nu ifrågavarande barackbyggnader tillfyllestgörande.

På grund häraf får utskottet, under förutsättning att vidare anslag för nämnda barackbyggnader ej må ifrågakomma, hemställa,

att Riksdagen må, till ytterligare barackbyggnader å mötesplatserna, på extra stat för år 1895 anvisa 100,000 kronor.

Diverse behof.

29:o. *Till reseunderstöd åt officerare och intendenturtjenstemän* har Kongl. Maj:t för år 1895 äskat ett extra anslag å 9,088 kronor, med rättighet för Kongl. Maj:t att få under följande år använda hvad af anslaget kunde under året besparas.

Angående anslag till reseunderstöd åt officerare m. fl. [27.]

Såsom departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat hade till bestridande af kostnaden för officerares utsändande till främmande länder i ändamål att inhemta upplysningar rörande krigsväsendet och såsom bidrag till de kostnader, officerare måste vidkännas under anställning i utländsk krigstjenst eller eljest under resor utomlands för utbildning i sitt yrke, under en lång följd af år på extra stat anslagits ett belopp af 9,000 kronor, hvarjemte, i följd af 1883 års Riksdags beslut, medel från detta anslag anvisats för att bereda tjenstemän vid intendenturen tillfälle att genom besök i främmande land tillgodogöra intendenturen den der vunna erfarenheten i hvad till en armés hushållning hörde. Ett dylikt anslag vore fortfarande af nöden, men borde detsamma för afrundande af slutsumman å hufvudtitelns extra anslag för år 1895 bestämmas till 9,088 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, i likhet med hvad under en lång följd af år egt rum, på extra stat för år 1895 anvisa ett anslag af 9,000 kronor, med rättighet för Kongl. Maj:t att få under ett följande år använda hvad af anslaget kan under året besparas.

Angående anslag till skarpskytteväsendet och skjutskicklighetens befrämjande.
[28.]

30:o. *Till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande* har Kongl. Maj:t för år 1895 äskat ett extra anslag af 90,000 kronor, med rätt för Kongl. Maj:t att få under följande år använda hvad af anslaget kunde under året besparas.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 61—66) inhemtas, har departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat om den betydelsefulla förändring, som under det gångna året inträdt i skytteväsendet inom landet. Samtliga föreningar, som önskade att komma i åtnjutande af statsunderstöd, hade nemligen läns- eller inskrifningsområdesvis sammanslutit sig till skytteförbund och tillika inordnat sig under en gemensam öfverstyrelse, den så kallade centralstyrelsen för Sveriges frivilliga skytteföreningar, hvilkens föreskrifter i fråga om skjutningarnas anordnande och hvad dermed egde sammanhang de samtidigt förbundit sig att ställa sig till efterrättelse. Då, genom den instruktion, som Kongl. Maj:t under den 15 sistlidne december fastställt för berörda styrelse, Kongl. Maj:t förbehållit sig att utse två ledamöter i styrelsen och sålunda skaffat sig utväg att på de beslut styrelsen kunde komma att fatta, öfva verksamt inflytande, och vidare, enligt de samma dag fastställda grunderna för det af staten understödda skytteväsendet, ett af Kongl. Maj:t utsedt ombud skulle vara berättigadt deltaga

i de olika förbundsstyrelsernas öfverläggningar, vore det att hoppas, att större ordning än förut varit fallet skulle kunna införas i föreningarnas skjutöfningar och att på samma gång dessa skulle komma att ledas i mera fältmässig rigtning. Kongl. Maj:t hade, fortsätter departementschefen, den 9 sistlidne juni, på förslag af den redan då provisoriskt bildade centralstyrelsen, förklarat sig vilja så fördela det af Riksdagen till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande för år 1894 beviljade anslag, att understödsbeloppen komme att stå i direkt proportion till antalet inom värnpligtsåldern varande medlemmar, som tillhörde de olika föreningarna, och då tillslutningen till de olika skytteföreningarna sällan varit så liflig som under det senast förflutna året, följde deraf med nödvändighet ett stegradt behof af anslag.

Den nybildade centralstyrelsen hade gjort sig till tolk för detta behof och i skrifvelse den 6 sistlidne november lemnat en redogörelse för de skäl, som hade synts centralstyrelsen tala för, att till skjutskicklighetens befrämjande beviljades ett vida större anslag än som i årets riksstat vore för nämnda ändamål uppfördt.

I afseende å innehållet å centralstyrelsens berörda skrifvelse får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet (sid. 62—65), hvaraf framgår, att centralstyrelsen dervid hemstält, att Kongl. Maj:t ville hos Riksdagen äska extra anslag, dels för år 1894 å 13,200 kronor att användas till anskaffning af fri ammunition åt 10,000 under nämnda år i skytteföreningarna inträdande nya skyttar i värnpligtsåldern, samt, i den mån detta antal icke uppnåddes, till fördelning mellan skyttar tillhörande beväringens första uppbåd, och dels för år 1895 å 160,000 kronor, att på följande sätt fördelas, nemligen:

till understöd åt 20,000 värnpligtige skyttar med 3 kronor till hvar och en, som skjutit 60 skarpa skott	kr.	60,000: —
till anordnande af allmänna täflingsskjutningar inom rikets skytteförbund	»	24,000: —
» anordnande af allmänna rikstäflingar	»	16,000: —
till fri ammunition åt rekryter	»	20,000: —
» anläggande af skjutbanor	»	30,000: —
» bestridande af omkostnader för skytteväsendets administration	»	10,000: —
tillhopa	kr.	160,000: —

Arméförvaltningen å civila departementet hade, i afgifvet yttrande öfver centralstyrelsens ifrågavarande framställning, förklarat sig finna bifall till centralstyrelsens förslag vara högeligen önskvärdt, derest i

öfrigt plats å budgeten kunde, vid jemförelse med andra vigtiga anslagsfordringar för försvaret till lands, åt den föreslagna anslagsökningen beredas.

Departementschefen ansåge lika med centralstyrelsen grundade skäl förefinnas till det antagande, att skytterörelsen med den organisation, som den nästlidna år erhållit, skulle kunna bringas att lemna ett vida kraftigare stöd åt landets försvarsanordningar än förut varit fallet. Särskildt borde all uppmärksamhet egnas åt den af styrelsen uttalade tanken, att skytterörelsen med en rätt omvårdnad skulle kunna utvecklas derhän, att den blefve en skola för härens värnpligtiga manskap, inom hvilken tillfälle bereddes för de unge, ännu ej i värnpligtsåldern varande medlemmarne att erhålla förberedande undervisning i skjutning och för de äldre medlemmarne, som fullgjort sina beväringsöfningar, att underhålla den skjutskicklighet de redan förvärfvat.

Att tillstyrka äskandet af ett så stort extra anslag som 173,200 kronor, syntes emellertid departementchefen icke för närvarande kunna ifrågasättas. Anslaget utginge, som bekant, för innevarande år med endast 60,000 kronor; och om någon förhöjning deri syntes önsklig, dels på det krigsstyrelsen måtte sättas i tillfälle att möta de anspråk på ökade understöd, som från de olika skytteföreningarna vore att emotse, och dels på det att från statsmagternas sida måtte lemnas ett uttryck af erkänsla åt det allvarliga sträfvande, som utmärkte den nyväckta skytterörelsen, borde dock någon förhöjning af anslaget utöfver det belopp, 90,000 kronor, hvarmed det ännu utgick så sent som år 1887, icke för närvarande föreslås.

Deremot tillstyrkte departementschefen, med anledning af de anmärkningar i fråga om dispositionen af 1892 års anslag, som utaf Riksdagens år 1893 församlade revisorer framstälts, Kongl. Maj:t att föreslå, att åt Kongl. Maj:t lemnades rättighet att ett följande år använda de besparingar å anslaget, som under år 1895 kunde göras.

Utskottet, som på grund af de i statsrådsprotokollet anförda förhållanden funnit sig böra tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må, till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande, för år 1895 anvisa ett extra anslag af 90,000 kronor, med rättighet för Kongl. Maj:t att få under ett följande år använda hvad af anslaget kan under året besparas.

Angående användning af behållningar å anslag till tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m.

Angående användning af behållningar å anslag till tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m.

31:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att medgifva:

att af behållningarna å extra anslaget till tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m. måtte få till täckande af de utaf arméförvaltningen lemnade förskott till inköp dels af tomt m. m. till kasernetablissementet i Visby och dels af revolvrar användas ett belopp af 61,393 kronor 23 öre;

äfvensom att med afdrag af förenämnda belopp 61,393 kronor 23 öre, återstående vid 1893 års slut uppkomna behållningar å berörda extra anslag måtte, i den mån sådant kunde visa sig vara erforderligt, användas till gäldande af kostnaderna för fyra i statsrådsprotokollet omförmälda, på föredragning af landtförsvarsdepartementet tillsatta komitéer.

Departementschefen har, såsom inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 31), vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t till en början erinrat, hurusom å förevarande anslag, som, ehuru af extra anslags natur, i grunden vore ett aflöningsanslag, hade såsom följd dels deraf, att aflöningen till afdelningsområdesbefälhafvarne till en början kunnat bestämmas något lägre än som sedermera visat sig vara möjligt och dels af vakanser, uppkomna i de beställningar, till hvilka aflöning från anslaget utgått, så småningom uppstått behållningar, hvilka från att år 1887, det första, då anslaget var i riksstaten uppfördt, hafva utgjort 12,248 kronor 37 öre, numera stigit till 88,029 kronor 72 öre, med hvilket belopp samma behållningar finnas i 1892 års kapitalkonto uppförda. Då anslaget vore af extra anslags natur, och det ändamål, för hvilket anslaget beviljats, uppnåddes i det ögonblick, alla för året derifrån utgående aflöningsbelopp blifvit guldna, hvilket i regeln torde inträffa det löpande året, följde deraf, att ifrågavarande behållningar, i olikhet med behållningarna å vanliga extra anslag, hvilka beviljades till anskaffning af materiel och dylikt, vore att betrakta såsom en statsverkets tillgång, hvilken icke vidare kunde utan Riksdagens medgifvande för något landtförsvarets ändamål användas. Af Riksdagens revisorer hade också förslag väckts, att berörda behållningar skulle i likhet med be-

hållningarna å ordinarie förslagsanslag till statskontoret ingå för att under fonden för reserverade medel redovisas.

I arméförvaltningens räkenskaper funnes emellertid under försträckningstitel uppförda två belopp, till hvilkas gäldande, i saknad af andra tillgångar, särskilda extra anslag måste begäras; och syntes det departementschefen lämpligast, att ifrågavarande behållningar, som ju uppkommit derigenom, att anslag, som till landtförsvaret beviljats, icke i sin helhet för det dermed afsedda ändamål behöft tagas i anspråk, i främsta rummet användes till återbetalande af nämnda försträckningar, uppgående tillsammans till 61,393 kronor 23 öre, hvilket belopp, enligt särskilda kongl. bref den 22 januari och den 11 mars 1887, af arméförvaltningen förskjutits dels för inköp af tomt till det nya kasernetablissementet i Visby och dels för anskaffande af revolvrar till arméns fanjunkare och styckjunkare.

Hvad förstnämnda utgift beträffar, hade redan länge klagomål försports öfver den inqvartering, som af staden Visby bestods den derstädes förlagda artilleristamtruppen och hvilken med stort skäl ansetts i hög grad hafva medverkat till det mindre tillfredsställande skick, i hvilket värfningen vid nämnda stamtrupp under början af 1880-talet befann sig. Då derför 1886 års Riksdag beviljade medel till ökning af denna stamtrupp från 75 till 100 man, gjorde också behofvet af en bättre inqvartering af truppen sig gällande i så hög grad, att Kongl. Maj:t fann nödvändigt vidtaga åtgärder för densammas förbättrande. Efter det en omsorgsfull utredning föregått och arméförvaltningen inkommit med förslag i ämnet, bemyndigade nemligen Kongl. Maj:t den 22 januari 1887 arméförvaltningen att för beredande af kasernetablissement åt ifrågavarande stamtrupp utaf Visby mekaniska verkstadsaktiebolag mot 30,000 kronor inköpa dess tomt n:o 73 i Visby om 106,500 qvadratfots vidd jemte derå befintliga byggnader och inrättningar samt förordnade den 4 juli samma år, att för ett belopp af högst 52,000 kronor skulle å berörda tomt, med användande af de inköpta byggnaderna, anordnas ett kasernetablissement för meranämnda stamtrupp. Hela kostnaden för kasernetablissementet uppginge alltså till endast 82,000 kronor och bestämdes genom kongl. brefvet den 4 juli 1887, att det då anvisade beloppet, 52,000 kronor, skulle utgå från fjerde hufvudtitelns allmänna besparingar. Beträffande det genom kongl. brefvet den 22 januari 1887 anvisade belopp, 30,000 kronor, hvilket arméförvaltningen anbefaldes att utaf tillgängliga medel förskjuta mot ersättning framdeles i den ordning, Kongl. Maj:t, på skeende anmälan, kunde finna skäligt bestämma, hade, enligt departementchefens förme-

nande, afsigten varit, att jemväl detta skulle gäldas af nämnda besparingar. Det höga belopp, hvartill berörda till Kongl. Maj:ts förfogande stälda anslagstillgångar under närmast föregående år uppgått, gaf grundadt skäl till det antagandet, att medel till bestridande af ifrågavarande jemförelsevis obetydliga förskottsbelopp skulle kunna derifrån beredas.

Från och med år 1887 inträdde emellertid en vändning i frågan om tillflödet till hufvudtitelns allmänna besparingar, som det ville synas väsentligen beroende derpå, att, under det sagda år beväringsmanskapets vapenöfningar utsträcktes från 30 till 36 dagar för att sedermera hvart annat år ytterligare utsträckas till deras då bestämda maximum 42 dagar, särskilda medel till bestridande af den ökade dagaflöningskostnaden för det vid dessa vapenöfningar tjenstgörande befälet icke anvisades. Det anslag, »indelta arméns befälsaflöning», hvilket förut lemnat det hufvudsakligaste bidraget till hufvudtitelns besparingar i det att derunder var uppförd dagaflöning till allt befäl för 60 dagar, under det att öfningarna i regeln påginge endast omkring 40 dagar, måste nemligen såsom följd deraf i vida högre grad tagas i anspråk för gäldande af kostnaden för beväringens vapenöfningar. Klarast framstode detta förhållande genom en jemförelse mellan beloppen af allmänna besparingarna för åren 1886—1892 och de berörda besparingar för samma år från nyssnämnda anslag tillgodoförda behållningar. Såsom kapitalkontot till rikshufvudboken utvisade, utgjorde 4:de hufvudtitelns allmänna besparingar vid 1886 års slut 362,770 kronor 8 öre, vid 1887 års slut 247,662 kronor 20 öre, vid 1888 års slut 60,857 kronor 25 öre, vid 1889 års slut 55,628 kronor 29 öre, vid 1890 års slut 23,173 kronor 63 öre, vid 1891 års slut 15,660 kronor 98 öre och vid 1892 års slut 72,024 kronor 39 öre, detta senare jemförelsevis höga tal dock beroende derpå, att årets bidrag till arméns nya enke- och pupillkassa och arméns pensionskassa, hvilka i regeln pläga utgöra ett motsvarande belopp, vid årsredogörelsernas afslutande ej ännu kunnat gäldas. Det från anslaget till indelta arméns befälsaflöning för samma år hufvudtitelns allmänna besparingar tillförda belopp utgjorde, likaledes enligt kapitalkontot till rikshufvudboken, för år 1886 195,340 kronor 7 öre, för år 1887 85,569 kronor 86 öre, för år 1888 121,250 kronor 80 öre, för år 1889 90,158 kronor 72 öre, för år 1890 81,997 kronor 89 öre, för år 1891 69,488 kronor 86 öre, samt för år 1892 56,137 kronor 79 öre. I trots deraf, att, sedan år 1887 några mera betydande anvisningar å allmänna besparingarna icke egt rum, naturligtvis derifrån undantaget nämnda bidrag till arméns nya enke och pupillkassa och arméns pen-

sionskassa, hvilket utginge på grund af Riksdagens beslut, hade vid sådant förhållande medel till gäldande af omförmälda förskott icke kunnat från allmänna besparingarna beredas, och då några andra tillgångar af beskaffenhet att kunna derför tagas i anspråk icke stode till Kongl. Maj:ts förfogande, hade deraf blifvit en följd, att förskottet, oaktadt såväl arméförvaltningen i sin ofvanomförmälda skrifvelse den 5 juli 1888 som Riksdagens år 1891 församlade revisorer och slutligen Riksdagen sjelf i sin skrifvelse den 17 maj 1892, n:o 41, derom gjort påminelser, fortfarande fått såsom oguldet i arméförvaltningens räkenskaper qvarstå. Någon utsigt, att tillflödet till hufvudtitelns allmänna besparingar för framtiden skulle blifva större och att förskottet såsom följd deraf skulle kunna längre fram derifrån gäldas, torde ej heller förefinnas. Under sådana omständigheter ansåge departementschefen ifrågavarande behållningar å extra anslaget för tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m. lämpligen böra till nämnda ändamål användas.

Detta egde i alla afseenden tillämplighet jemväl å det andra af de båda belopp, hvilka funnes under försträckningstitel i arméförvaltningens räkenskaper upptaget. Försträckningen hade tillkommit på grund af kongl. bref den 11 mars 1887, deri dels förordnades om inköp af 2,600 revolvrar med nödig ammunition att användas till beväpning af arméns officerare samt fanjunkare och styckjunkare, dels ock föreskrefs, att arméförvaltningen, som hade att förskjuta det för inköpet erforderliga beloppet, 123,175 kronor, skulle, sedan sig visat till hvilken omfattning arméns officerare och deras vederlikar begagnade sig af dem medgifven rättighet att till stadgadt pris af kronan tillösa sig ifrågavarande vapen med dertill hörande ammunition, till Kongl. Maj:t inkomma med framställning om ersättande af de för ändamålet förskjutna medel, hvilka icke blefvo af arméns officerare och deras vederlikar guldna. Dylik framställning gjordes af arméförvaltningen dels i ofvanomförmälda skrifvelse den 11 augusti 1888 och dels, sedan Riksdagens år 1891 församlade revisorer och Riksdagen i sin förenämda skrifvelse fästat uppmärksamheten vid förhållandet, i skrifvelse den 29 december 1892. Enligt sistnämnda skrifvelse uppginge förskjutna beloppet till 31,393 kronor 23 öre, motsvarande värdet af de till arméns fanjunkare och styckjunkare utlemnade revolvrar; och hade till gäldande af detta förskott, hvilket, i likhet med förskottet till inköp af tomt för kasernetablissementet i Visby, torde varit afsedt att betäckas af all-

männa besparingarna, någon tillgång från landtförsvarets anslagsmedel ej heller kunnat beredas.

Om denna framställning bifölles, skulle af behållningarna, sådana de upptogos vid 1892 års slut, återstå 26,636 kronor 49 öre. Nämnda belopp syntes emellertid äfven det lämpligen böra komma landtförsvaret till godo. Såsom lätt vore att förutse, hade i följd af den år 1892 antagna förbättrade härordningen arbetet inom landtförsvarsdepartementet erhållit en synnerligen stor omfattning, och naturligen har för beredande af de flera vigtiga reformer inom dess verksamhetssfer, som under den närmaste framtiden förestode, utvägen att uppdraga ändringsförslagens utarbetande åt särskilda komitéer måst anlitas. Sålunda arbetade för närvarande en s. k. fredsförvaltningskomité, hvilken hade till uppgift att uppgöra förslag till de ändringar och förenklingar i arméns förvaltningsväsende under fred, som föranleddes af den nya intendenturcorpsens inrättande, en komité för utarbetande af förslag till nödiga ändringar i infanteriets exercisreglemente samt en komité med motsvarande uppdrag beträffande kavalleriets exercisreglemente, hvarförutom åt en sammansatt svensk-norsk komité uppdragits att utarbeta förslag till de för båda rikena gemensamma föreskrifter beträffande patronläge och ammunition, som vore nödvändiga för att denna senare skulle kunna blifva användbar inom båda arméerna, under förutsättning att de antaga gevärsmodell af 6,5 mm. Till bestridande af kostnaderna för dessa komitéer kunde, under nuvarande ringa tillflöde till 4:de hufvudtitelns allmänna besparingar, medel endast med yttersta svårighet beredas. Om de mindre anslag, som ännu till ett eller annat för armén oundgängligt behof anvisades från de allmänna besparingarna, fortfarande skulle kunna utgå, torde för den skull annan utväg ej förefinnas, än att särskilda medel ställdes till krigsstyrelsens förfogande för bestridande af berörda komitékostnader, och ansåge departementschefen ofvannämnda återstod af ifrågavarande behållningar synnerligen väl egna sig för nämnda ändamål.

Enligt utskottets uppfattning böra utgifter af ifrågavarande beskaffenhet icke lämpligen göras, derest icke antingen medel dertill blifvit af Riksdagen särskildt anvisade eller sådana finnas å hufvudtitelns allmänna besparingar tillgängliga. Utskottet vill dock erinra, att vid slutet af år 1887, det år då beslut fattades om inköp såväl af tomt till kasernetablissement i Visby som ock af revolvrar till arméns fanjunkare och styckjunkare, uppgingo hufvudtitelns allmänna besparingar till 247,662 kronor 20 öre, hvadan således svårighet icke borde hafva funnits att

redan då dermed hafva bestridt ifrågavarande utgifter. Vid sådant förhållande och då hinder icke torde möta att låta med gäldande af de förskotterade beloppen anstå, till dess sådana besparingar åter uppkomma, får utskottet, som under punkt 17:o här ofvan föreslagit, att besparingarna å anslaget för tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m. må till ett belopp af 53,000 kronor användas för samma ändamål under år 1895, hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 27 februari 1894.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid punkt 3:o mom. e) (angående ifrågasatt ökning af dagaflöningen för korpraler och vice korpraler):

af herr *C. E. Casparsson*, som yrkat, att utskottet måtte tillstyrka bifall till den i ämnet väckta motionen;

af herr *R. G. von Hedenberg* mot den af utskottet använda motivering;

vid punkt 4:o (angående anslaget till det icke garnisonerade kavalleriets befälsaflöning):

af herr *C. E. Casparsson;*

vid punkt 13 mom. b) (angående anslaget till ved och ljus vid fästnings- och garnisonsorter):

af herrar *C. E. Casparsson* och *O. M. Björnstjerna;*

vid punkt 17:o (angående anslag för tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m.):

af herrar *C. E. Casparsson, K. Bohnstedt,* friherre *F. W. von Otter, G. D. R. Tornerhjelm, A. G. L. Billing, F. Boström, E. Fränckel, O. M. Björnstjerna, R. G. von Hedenberg,* friherre *C. G. A. Klingspor, I. Kerfstedt* och friherre *J. Gripenstedt,* hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Utskottet, som i punkt 31:o här nedan kommer att yttra sig angående Kongl. Maj:ts efter punkt 28:o i statsverkspropositionen gjorda framställning om anvisande å de under föregående år å anslag för ifrågavarande ändamål uppkomna besparingar, hemställer,

att, i likhet med hvad för år 1894 egt rum, Riksdagen må, för tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m., på extra stat för år 1895 anvisa 53,000 kronor.»

vid punkt 18:o (angående anslag till anskaffning af nya eldhandvapen):

af herr *E. Fränckel,* som yrkat, att Kongl. Maj:ts framställning i ämnet måtte af utskottet tillstyrkas;

af herrar *A. Persson, H. Andersson, S. G. von Friesen, P. Holm, O. Jonsson, L. Jönsson, P. Pehrson, C. Persson J. E. Wikstén, A. P. Danielson, N. Nilsson* och *C. G. Andersson,* hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Enär den af 1889 års Riksdag beslutade förändring af 100,000 gevär af 1867 års modell till vapen af liten kaliber (8 mm.) ännu icke blifvit fullbordad och fullständig utredning angående det lämpligaste eldhandvapen, i synnerhet i afseende å kalibern, icke kan anses ännu hafva vunnits, helst uppfinningar på detta område rastlöst aflösa hvarandra, har utskottet ansett sig icke böra tillstyrka Riksdagen att nu fatta beslut om anskaffning af nya repetergevär för armén eller anvisande af medel för de förändringar af gevärs- och ammunitionsfabriker, som deraf skulle påfordras, helst sådant beslut skulle grundlägga en kostnad af omkring 7,000,000 kronor.

Deremot och då härens specialvapen ännu äro beväpnade med de föga tidsenliga karbinerna af 1860 (1867) års kaliber, har utskottet funnit anskaffning åt dessa vapen af karbiner af mera tidsenlig modell icke böra längre undanskjutas. Departementschefen har ansett sådan anskaffning böra för år 1895 begränsas till 5,000 karbiner; och har utskottet icke haft något att häremot erinra, i synnerhet som kavalle-

riets behof af sådana vapen derigenom blifver tillgodosedt. I likhet med departementschefen har utskottet vidare ansett, att berörda anskaffning lämpligast bör ske genom beställning hos vederbörande fabrikant i utlandet, dervid de förmånligaste vilkor för fortsatt tillverkning inom landet, derest sådan beslutades, böra betingas. Kostnaden för 5,000 karbiner, sålunda anskaffade, skulle, enligt hvad till statsrådsprotokollet anförts, uppgå till 295,500 kronor.

Hvilken den lämpligaste mindre kaliber för de nya repeterkarbinerna må vara, vill utskottet icke tilltro sig att bedöma. Detta må bero på Kongl. Maj:ts pröfning efter sig företeende omständigheter. Dock föreställer sig utskottet, att vid sådan pröfning icke bör förbises att, derest dessa karbiner gåfves en kaliber af 8 mm., arméns samtliga nya eldhandvapen skulle erhålla samma kaliber, hvilket skulle medföra mindre kostnader för anskaffande af ammunition och i krig måste vara af stor betydelse, hvarjemte derigenom vunnes tillfälle att utan olägenhet afvakta de vidare resultaten af pågående försök i afseende å lämpligaste kaliber för gevär.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning äfvensom herr friherre Gripenstedts omförmälda motion må på det sätt bifallas, att Riksdagen, för anskaffning af karbiner med repetermekanism och liten kaliber, på extra stat för år 1895 anvisar 295,500 kronor.»

vid punkt 19:o (angående anslag till mobiliseringsammunition för eldhandvapen):

af herrar *A. Persson, H. Andersson, S. G. von Friesen, P. Holm, O. Jonsson, L. Jönsson, P. Pehrson, C. Persson, J. E. Wikstén, A. P. Danielson, N. Nilsson* och *C. G. Andersson,* hvilka yrkat, att utskottet skulle hemställa,

att Riksdagen må, för anskaffning af mobiliseringsammunition till eldhandvapen, på extra stat för år 1895 anvisa 600,000 kronor;

vid punkt 24:o (angående anslag till Karlsborgs fästningsbyggnad):

af herrar *C. E. Casparsson, A. G. L. Billing* och *O. M. Björnstjerna,* hvilka yrkat bifall till Kongl. Maj:ts framställning i ämnet;

vid punkt 27:o (angående anslag till anskaffning af materiel för flyttande sjukhus):

af herrar *A. Persson, H. Andersson, P. Holm, O. Jonsson, L. Jönsson, P. Pehrson, C. Persson, J. E. Wikstén, A. P. Danielson, N. Nilsson, O. A. Ericsson* och *C. G. Andersson*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Enär, genom 1892 och 1893 årens lagtima Riksdagars beviljande af tillsammans 90,000 kronor till »anskaffning af den för fältarméns trupper och staber samt sjukvårdskompanier erforderliga sjukvårdsmateriel», det oafvisligaste behofvet af sådan materiel måste anses fyldt, och ej synes lämpligt att nu besluta börjande af ny dylik anskaffning af den stora omfattning, som Kongl. Maj:ts framställning innebär, hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställningej må af Riksdagen bifallas.»

vid punkt 31:o (angående användande af behållningar å anslag till tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m.):

af herrar *C. E. Casparsson, K. Bohnstedt,* friherre *F. W. von Otter, G. D. R. Tornerhjelm, A. G. L. Billing, F. Boström, E. Fränckel, O. M. Björnstjerna, R. G. von Hedenberg,* friherre *C. G. A. Klingspor, I. Kerfstedt* och friherre *J. Gripenstedt*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Vid behandling af förevarande framställning har utskottet icke kunnat underlåta att framhålla, hurusom i fråga om extra anslag hvad som återstår, sedan de med anslaget afsedda utgifter blifvit betäckta, bör till statskontoret återlemnas, och icke, såsom i detta fall egt rum, under en följd af år reserveras för andra, för anslaget främmande ändamål. Då emellertid utskottet anser de ifrågavarande förskotten böra betäckas, hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.»

Det skulle här antecknas, att herrar *H. P. P. Tamm* och *P. Andersson* icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling.

Likaledes skulle här antecknas, att herr *S. G. von Friesen* icke inom utskottet närvarit vid handläggningen af punkterna 1:o—11:o och 20:o—30:o af detta utlåtande.

P. M.

angående de ökade årliga anslagsbehof, som uppkomma å de ordinarie statsanslagen under riksstatens 4 hufvudtitel i anledning af den vid urtima riksdagen antagna förbättrade härordningen, sedan denna genomförts, samt i följd af utvidgning af utbildningen vid volontärskolorna, äfvensom angående de belopp, som för genomförande af den beslutade härorganisationen skulle återstå att anvisa dels vid bifall till Kongl. Maj:ts nu gjorda framställningar dels ock vid godkännande af hvad utskottet i detta utlåtande hemstält:

	Urtima Riksdagens beslut om den förbättrade härordningens antagande år 1892 föranledde ökade anslagsbehof för de ordinarie statsanslagen under riksstatens 4 hufvudtitel för									
	ökade beväringsöfningar.		organisationsförbättringar.		afskrifning af rustnings- och roteringsbesvären.		summa kronor.		för ökadt elevantal vid volontärskolor.	
Enligt urtima Riksdagens skrifvelse n:o 1 den 26 november 1892 till Kongl. Maj:t om antagande af en förbättrad härordning beräknades, å sidorna 18 och 19, att denna, undantagandes de häraf föranledda ökade kostnaderna för volontärskolor, skulle komma att betinga en förhöjning i de ordinarie statsanslagen under 4 hufvudtiteln:										
för ökade beväringsöfningar	2,161,464	34	—	—	—	—	2,161,464	34	—	—
samt för organisationsförbättringar en summa af 1,775,059,78 kronor, från hvilken dock skulle afgå dels beräknade diverse besparingar till ett belopp af 162,553,94 kronor och dels till 30,000 kronor beräknade årliga möteskostnader för Jemtlands hästjägarecorps och sålunda återstå	—	—	1,582,505	84	—	—	1,582,505	84	—	—
Särskilda utskottet beräknar i sitt utlåtande n:o 1 till förutnämnda Riksdag, å sidan 165 af bilagorna, att de 70 % af rustnings- och roteringsbesvären, som i sam-										
Transport	2,161,464	34	1,582,505	84	—	—	3,743,970	18	—	—

	Urtima Riksdagens beslut om den förbättrade härordningens antagande år 1892 föranledde ökade anslagsbehof för de ordinarie statsanslagen under riksstatens 4 hufvudtitel för									
	ökade bevärings-öfningar.		organisations-förbättringar.		afskrifning af rustnings- och roterings-besvären.		summa kronor.		för ökadt elevantal vid volontär-skolor.	
Transport	2,161,464	34	1,582,505	84	—	—	3,743,970	18	—	—
manhang med den förbättrade härordningens genomförande skulle afskrifvas, betingade en anslagsförhöjning af.....	—	—	—	—	3,102,832	—	3,102,832	—	—	—
Kongl. Maj:t tillkännagaf i propositionen n:o 1 till urtima Riksdagen den 14 oktober 1892, å sidan 76, att genom den förbättrade härordningens antagande uppkomme ökade kostnader för ved och ljus per år 50,000 kronor och för ökadt kasernunderhåll 35,000 kronor per år, hvilka kostnader, då de icke ingå uti förestående beräkningar, här särskildt måste utföras med ..	—	—	85,000	—	—	—	85,000	—	—	—
Uti proposition om reglerandet för år 1895 af utgifterna under riksstatens 4 hufvudtitel har Kongl. Maj:t visat att de årliga kostnaderna för volontärskolor komma att uppgå till 467,000 kronor samt att, då härtill finnes disbonibelt det nuvarande statsanslaget för volontärskolor, 285,000 kronor, minskadt med 93,655 kronor, eller det belopp häraf, som urtima Riksdagen i förutnämnda skrifvelse till Kongl. Maj:t den 26 november 1892 å sidan 23 anvisar till infanteriets omorganisation, häraf påfordras såsom anslagsökning	—	—	—	—	—	—	—	—	275,655	—
Samtliga här förut berörda förhöjningar i ordinarie statsanslag skulle sålunda utgöra	2,161,464	34	1,667,505	84	3,102,832	—	6,931,802	18	275,655	—
Häraf har 1893 års Riksdag, såsom framgår af vidfogade tablå, anvisat 3,538,427,30 kronor, hvilket belopp emellertid bör min-										
Transport	2,161,464	34	1,667,505	84	3,102,832	—	6,931,802	18	275,655	—

	Urtima Riksdagens beslut om den förbättrade härordningens antagande år 1892 föranledde ökade anslagsbehof för de ordinarie statsanslagen under riksstatens 4 hufvudtitel för									
	ökade bevärings-öfningar.		organisations-förbättringar.		afskrifning af rustnings- och roterings-besvären.		summa kronor.		för ökadt elevantal vid volontär-skolor.	
Transport	2,161,464	34	1,667,505	84	3,102,832	—	6,931,802	18	275,653	—
skas med 5,936,25 kronor, som indrogos till statsregleringen från ett ordinarie statsanslag af reservationsanslags natur, och sålunda utföras med (S. U. Utl. n:o 5 vid 1893 års riksdag sid. 24) *)	1,930,695	50	715,795	55	886,000	—	3,532,491	05	—	—
Vid statsregleringen för år 1895 återstår alltså, för genomförandet af den förbättrade härordningen, att ytterligare anvisa under öfvergångstiden	230,768	84	951,710	29	2,216,832	—	3,399,311	13	275,655	—
Häraf begär Kongl. Maj:t, såsom synes af förutnämnda tablå, uti till Riksdagen den 13 januari 1894 aflåten proposition om reglerandet af utgifterna under riksstatens 4 hufvudtitel	230,750	—	371,205	—	—	—	601,955	—	100,000	—
hvadan, vid bifall till den kongl. propositionen, skulle till kommande statsregleringar under öfvergångstiden för den förbättrade härordningen återstå att anvisa	18	84	580,505	29	2,216,832	—	2,797,356	13	175,655	—
hvaremot, vid bifall till hvad utskottet hemstält, skulle återstå att anvisa	18	84	585,980	29	2,216,832	—	2,802,831	13	275,655	—

*) Det här upptagna beloppet, kr. 5,936: 25, har uppkommit genom jemkning vid öfverförande af anslag i stället för det i utskottets utlåtande upptagna, kr. 5,926: 18.

Tablå, utvisande de förändringar å riksstatens 4:e hufvudtitel, hvilka, å de ordinarie statsanslagen och å extra statsanslaget för tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m., *dels uppkommit* i anledning af Riksdagens beslut år 1893, *dels skulle uppkomma,* derest Kongl. Maj:ts proposition till innevarande års Riksdag om reglerandet af utgifterna under nämnde hufvudtitel oförändrad bifölles och *dels skulle inträda,* derest statsutskottets förestående utlåtande vunne Riksdagens godkännande.

Riksstatens 4:e hufvudtitel.	Vidstående statsanslag voro i riksstaten för år 1893 uppförda med nedanstående belopp.	Riksdagen beslöt år 1893, att vidstående statsanslag i riksstaten för år 1894 skulle: minskas med nedanstående belopp genom: öfverföring till andra statsanslag.	indragning till statsregleringen.	Summa minskning.	ökas med nedanstående belopp genom: öfverföring från andra statsanslag.	anvisning af Riksdagen i anledning af den år 1892 antagna förbättrade härordningen och till dennas genomförande.	anvisning af Riksdagen på grund af år 1891 uppdad brist i förslagsanslag samt till anskaffning af ammunition för stammanskapets målskjutning med 1867—1889 års gevär m. m.	Summa ökning.	Vidstående statsanslag äro sålunda i riksstaten för år 1894 upptagna med nedanstående belopp.	Kongl. Maj:t har i proposition till Riksdagen om reglerandet af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel för år 1895 föreslagit Riksdagen, att vidstående statsanslag skulle: minskas med nedanstående belopp genom: öfverföring till andra statsanslag.	indragning till statsregleringen.	Summa minskning.	ökas med nedanstående belopp genom: öfverföring från andra statsanslag.	anvisning af Riksdagen i anledning af den år 1892 antagna förbättrade härordningen och till dennas genomförande.	anvisning af Riksdagen med 98,000 kr., på grund af inflytande vakansafgifter, med 100,000 kr. till volontärskolor, med 36 kr. till ökad dagafläning åt 2 regementsrumslegare och med 9 kr. till utjemning af hufvudtitelns slutsumma.	Summa ökning.	Vidstående statsanslag skulle sålunda, derest Kongl. Maj:ts proposition oförändrad af Riksdagen bifölles, komma att i riksstaten för år 1895 uppföras med nedanstående belopp.	Statsutskottet föreslår Riksdagen i utlåtande n:o 5 den 27 Februari 1894: att de af Kongl. Maj:t äskade anslagsförhöjningarna skola minskas å vidstående statsanslag med här nedan angifna belopp.	att vidstående statsanslagssålunda böra i riksstaten för år 1895 upptagas med här nedan angifna belopp.
Landtförsvarsdepartementet.																				
Ordinarie statsanslag:																				
Departementschefen	17,000	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—	—	17,000
Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt kommandoexpeditionen	50,250	—	—	—	—	—	—	—	50,250	—	—	—	—	—	—	—	50,250	—	—	50,250
Generalstaben	248,555	—	—	—	—	—	—	—	248,555	—	—	—	—	—	—	—	248,555	—	—	248,555
Intendancorpsen	—	—	2,475	—	2,475	296,920	28,500	325,420	322,945	—	—	—	—	—	16,055	16,055	339,000	—	—	339,000
Arméförvaltningen	142,700	16,900	—	16,900	4,260	—	—	4,260	130,060	—	—	—	—	—	—	—	130,060	—	—	130,060
Generalitetsstaten	126,265	—	—	—	—	2,780	—	2,780	129,045	—	—	—	—	—	—	—	129,045	—	—	129,045
Artilleristaben	12,200	—	—	—	—	—	—	—	12,200	—	—	—	—	—	—	—	12,200	—	—	12,200
Öfverkommendantsexpeditionen i Stockholm	7,350	7,350	—	7,350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kommendantsstaten	30,868	19,320	—	19,320	7,350	—	—	7,350	18,898	—	—	—	—	—	—	—	18,898	—	—	18,898
Krigshögskolan	25,640	—	—	—	—	—	—	—	25,640	—	—	—	—	—	—	—	25,640	—	—	25,640
Krigsskolan	79,689	2,960	—	2,960	—	—	—	—	76,729	—	—	—	—	—	—	—	76,729	—	—	76,729
Garnisonssjukhusen i Stockholm och å Carlsborg	81,487	4,200	—	4,200	—	—	—	—	77,287	—	—	—	—	—	—	—	77,287	—	—	77,287
Militärläkares undervisning	8,500	—	—	—	—	—	—	—	8,500	—	—	—	—	—	—	—	8,500	—	—	8,500
Resestipendium för militärläkare	2,000	—	—	—	—	—	—	—	2,000	—	—	—	—	—	—	—	2,000	—	—	2,000
Pensioner och stipendier för militärläkarecorpsen	19,800	—	—	—	—	—	—	—	19,800	—	—	—	—	—	—	—	19,800	—	—	19,800
Ökad aflöning för de till tjensteåldern äldste bataljonsläkarne	—	—	—	—	39,180	2,795	—	41,975	41,975	—	—	—	—	—	—	—	41,975	—	—	41,975
Kavalleri- och infanteriregementena	1,517,500	—	816,600	816,600	—	—	—	—	700,900	—	—	400	400	—	—	—	700,500	—	—	700,500
Indelta arméens befälsaflöning	4,208,812	4,208,812	—	4,208,812	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning	—	—	—	—	3,688,697 15	307,386 85	—	3,996,084	3,996,084	—	—	—	—	—	14,240	22,314	41,571	78,125	4,074,209	41,535	4,032,674
Det icke garnisonerade kavalleriets befälsaflöning	—	—	—	—	915,665	41,335	—	957,000	957,000	—	—	—	—	—	—	21,360	—	21,360	978,360	—	978,360
Lindring i rustnings- och roteringsbesvären	1,330,000	—	—	—	—	886,000	—	886,000	2,216,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,216,000	—	2,216,000
Roteringsunderstöd	12,500	—	—	—	—	—	—	—	12,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,500	—	12,500
Ersättning för störtade eller skadade nummerhästar vid indelta kavalleriet	6,000	—	—	—	—	—	—	—	6,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,000	—	6,000
För hämmande af smittosamma sjukdomar bland indelta kavalleriets nummerhästar å mötesplatserna m. m.	5,000	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—	5,000
Indelta arméens och Vermlands fältjägarecorps' vapenöfningar	1,500,000	—	1,494,063 75	5,936 25	1,500,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar	—	—	—	—	—	1,503,300	—	1,503,300	1,503,300	—	14,240	—	14,240	—	—	66,700	56,465	123,165	1,612,225	56,465	1,555,760
Lifgardet till häst	149,995	5,160	—	5,160	—	—	—	—	144,835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	144,835	—	144,835
Kronprinsens husarregemente	191,365	5,160	—	5,160	—	—	—	—	186,205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	186,205	—	186,205
Svea lifgarde	169,016	5,160	—	5,160	—	—	—	—	163,856	—	—	—	—	—	—	—	—	—	163,856	—	163,856
Andra lifgardet	168,431	5,160	—	5,160	—	—	—	—	163,271	—	—	—	—	—	—	—	—	—	163,271	—	163,271
Vermlands fältjägarecorps	141,182	141,182	—	141,182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fältartilleriet å fastlandet (f. d. Artilleriet)	1,113,656	15,480	—	15,480	—	243,100	—	243,100	1,341,276	—	—	—	—	—	—	121,132	—	121,132	1,462,408	—	1,462,408
Fästningsartilleriet (f. d. Vaxholms artillericorps)	104,815	6,360	—	6,360	—	—	—	—	98,455	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98,455	—	98,455
Gotlands artillericorps	—	—	—	—	28,456 05	3,957 95	—	32,414	32,414	—	—	—	—	—	—	5,475	—	5,475	37,889	5,475	32,414
Marinregementet	66,000	66,000	—	66,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fortifikationen	284,176	10,320	—	10,320	—	40,076	—	40,076	313,932	—	—	—	—	—	—	18,124	—	18,124	332,056	—	332,056
Trängen	285,437	11,920	—	11,920	—	34,801	—	34,801	308,318	—	—	—	—	—	—	74,045	—	74,045	382,363	—	382,363
Värfvade garnisonstruppernas rekrytering och aflöning	893,732	11,050	—	11,050	—	—	—	—	882,682	—	—	—	—	—	—	—	—	—	882,682	—	882,682
Remontering och skoning m. m. för värfvade kavalleriets, artillerietes, fortifikationstruppernas och trängens hästar	143,792	—	—	—	—	—	—	—	143,792	—	—	—	—	—	—	—	—	—	143,792	—	143,792
Lega för hästar till artilleriets, fortifikationstruppernas och trängens exercis	69,220	—	—	—	—	—	—	—	69,220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69,220	—	69,220
Fouragering af artilleriets, värfvade kavalleriets, fortifikationstruppernas och trängens hästar	615,000	—	1,500	—	1,500	—	—	—	613,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	613,500	—	613,500
Mathållning för manskapet vid garnisonsregementena	1,132,000	—	2,800	—	2,800	—	—	150,000	1,279,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,279,200	—	1,279,200
Gotlands nationalbeväring	200,509	—	200,509	—	200,509	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands beväring	12,660	—	12,660	—	12,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesternorrlands beväring	31,420	—	31,420	—	31,420	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aflöning till stamtrupp vid Vesternorrlands bataljon	26,644	—	26,644	—	26,644	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aflöning till stamtrupp vid Blekinge bataljon	60,000	—	60,000	—	60,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beväringsmanskapets vapenöfningar	1,544,000	—	31,302 50	—	31,302 50	—	—	1,467,802 50	2,980,509	—	—	—	—	—	—	230,750	—	230,750	3,211,250	—	3,211,250
Volontärskolor	285,000	—	—	—	—	—	—	—	285,000	—	—	—	—	—	—	—	100,000	100,000	385,000	100,000	285,000
Reservbefälet	—	—	—	—	—	—	—	17,000	17,000	—	—	—	—	—	—	12,000	—	12,000	29,000	—	29,000
Försvarsverket till lands i allmänhet, artilleridepartementets andel	695,861 25	—	—	—	—	—	—	296,000	482,000	—	186,000	—	186,000	—	—	—	—	—	1,177,861 25	—	1,177,861 25
fortifikationsdepartementets andel	251,026	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	251,026	—	251,026
intendetsdepartementets andel	1,564,312 75	48,830	—	48,830	—	—	—	151,405	151,405	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,666,887 75	—	1,666,887 75
civila departementets andel	23,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23,400	—	23,400
Beklädnad och utredning m. m. för indelta infanteriet, Vermlands fältjägarecorps och Jemtlands hästjägarecorps	436,583	—	2,825	—	2,825	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	433,758	—	433,758
Anskaffande och underhåll af beklädnads-, beväringsm. fl. persedlar vid det berustade kavalleriet	205,000	—	750	—	750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	204,250	—	204,250
Byggnader och sängkläder på mötesplatserna m. m.	165,000	—	—	—	—	—	—	15,488	15,488	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180,488	—	180,488
Inqvarteringskostnader	133,000	—	—	—	—	2,475	—	2,475	135,475	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135,475	—	135,475
Till inqvarteringens ordnande i Stockholm	21,450	—	—	—	—	—	—	—	21,450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21,450	—	21,450
För uppköp af salpeter eller rämaterialier till röksvagt krut	50,000	—	—	—	—	—	—	—	50,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50,000	—	50,000
Ved och ljus vid fästnings- och garnisonsorter	103,500	—	—	—	—	—	—	—	103,500	—	—	—	—	—	—	14,000	—	14,000	117,500	—	117,500
För en ridskola vid Strömsholm	30,000	—	—	—	—	—	—	—	30,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,000	—	30,000
Skjutskolor för infanteriet och kavalleriet	31,000	—	—	—	—	—	—	—	31,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31,000	—	31,000
Artilleriskjutskolor	18,100	—	—	—	—	—	—	—	18,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18,100	—	18,100
Durchmarschkostnader	8,000	—	—	—	—	—	—	—	8,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,000	—	8,000
Ålderstillägg	10,000	—	3,000	—	3,000	—	—	—	7,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,000	—	7,000
Rese- och traktamentspenningar	70,000	—	—	—	—	—	—	67,000	137,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137,000	—	137,000
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för arméförvaltningen m. fl. verk	15,000	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—	15,000
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementets afdelning af Kongl. Maj:s kansli och kommandoexpedition	6,201	—	—	121	121	—	—	—	6,080	—	—	—	—	—	—	—	9	9	*) 6,089	—	6,089
Extra utgifter	67,500	—	500	—	500	—	—	—	67,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67,000	—	67,000
Disciplinkompaniet	44,600	—	—	—	—	—	—	—	44,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44,600	—	44,600
Sgr	21,069,700	—	6,461,773 25	822,657 25	7,284,430 50	6,486,303 20	3,538,427 30	403,000 —	10,427,730 50	24,213,000	—	14,240	—	400	—	14,640	—	14,240	—	601,955	—	198,045	—	814,240	—	25,012,900	—	203,475	—	24,809,125	—
Extra statsanslaget för tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m.	77,500	—	24,529 95	—	24,529 95	—	—	29 95	29 95	53,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53,000	—	53,000	—	—	—
Summa kronor	21,147,200	—	6,486,303 20	822,657 25	7,308,960 45	6,486,303 20	3,538,427 30	403,029 95	10,427,760 45	24,266,000	—	14,240	—	400	—	14,640	—	14,240	—	601,955	—	198,045	—	814,240	—	25,065,600	—	256,475	—	24,809,125	—

Anm. De mindre förändringar i anslagens belopp, som på några få stälen förekomma, äro beroende på företagna jemkningar vid öfverföringar o. d.

*) Detta belopp kan för jemnande af hufvudtitelns slutsumma undergå någon förändring.

BILAGOR.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1894 års riksstat anslår:									
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag*.				Summa.		
			Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	**Landtförsvars-**
	17,000	—	——	—	——	—	17,000	—	Departementschefen
	50,250	—	——	—	——	—	50,250	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli
	248,555	—	——	—	——	—	248,555	—	Generalstaben
	322,945	—	——	—	——	—	322,945	—	Intendenturcorpsen. Nuvarande belopp
									Ökas med
	130,060	—	——	—	——	—	130,060	—	Arméförvaltningen
	129,045	—	——	—	——	—	129,045	—	Generalitetsstaten
	12,200	—	——	—	——	—	12,200	—	Artilleristaben
	18,898	—	——	—	——	—	18,898	—	Kommendantsstaten
	25,640	—	——	—	——	—	25,640	—	Krigshögskolan
	76,729	—	——	—	——	—	76,729	—	Krigsskolan
	77,287	—	——	—	——	—	77,287	—	Garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg,
	8,500	—	——	—	——	—	8,500	—	Militärläkares undervisning
	2,000	—	——	—	——	—	2,000	—	Resestipendium för militärläkare
	19,800	—	——	—	——	—	19,800	—	Pensioner och stipendier för fältläkarecorpsen
	41,975	—	——	—	——	—	41,975	—	Ökad aflöning för de till tjensteåldern äldste ba-
S:gr	1,180,884	—	——	—	——	—	1,180,884	—	
Tr:pt	1,180,884	—	——	—	——	—	1,180,884	—	

Litt. A.

riksstatens Fjerde hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag*.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
departementet.		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
.....		17,000	—	——	—	——	—	17,000	—
samt kommandoexpeditionen		50,250	—	——	—	——	—	50,250	—
.....		248,555	—	——	—	——	—	248,555	—
.....	322,945 —								
.....	16,055 —	339,000	—	——	—	——	—	339,000	—
.....		130,060	—	——	—	——	—	130,060	—
.....		129,045	—	——	—	——	—	129,045	—
.....		12,200	—	——	—	——	—	12,200	—
.....		18,898	—	——	—	——	—	18,898	—
.....		25,640	—	——	—	——	—	25,640	—
.....		76,729	—	——	—	——	—	76,729	—
reservationsanslag		77,287	—	——	—	——	—	77,287	—
.....		8,500	—	——	—	——	—	8,500	—
.....		2,000	—	——	—	——	—	2,000	—
.....		19,800	—	——	—	——	—	19,800	—
taljonsläkarne, *förslagsanslag*		41,975	—	——	—	——	—	41,975	—
	S:gr	1,196,939	—	——	—	——	—	1,196,939	—
	Tr:pt	1,196,939	—	——	—	——	—	1,196,939	—

	1894 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag.*				Summa.		
			Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
									Den icke garniso-
Tr:pt	1,180,884	—	——	—	——	—	1,180,884	—	
	7,100	—	400	—	693,400	—	700,900	—	Kavalleri- och infanteriregementena. Nuvarande *Minskas* med det å »Indelning och dermed jemförlig anvisning» upptagna belopp, som uteslutes ur riksstaten ...
	3,996,084	—	——	—	——	—	3,996,084	—	Det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning. *Ökas* med .....
	957,000	—	——	—	——	—	957,000	—	Det icke garnisonerade kavalleriets befälsaflöning. *Ökas* med .....
	2,216,000	—	——	—	——	—	2,216,000	—	Lindring i rustnings- och roteringsbesvären, *för-*
	12,500	—	——	—	——	—	12,500	—	Roteringsunderstöd, *förslagsanslag* .....
	6,000	—	——	—	——	—	6,000	—	Ersättning för störtade eller skadade nummerhästar
	5,000	—	——	—	——	—	5,000	—	För hämmande af smittosamma sjukdomar bland m. m., *förslagsanslag* .....
	1,503,300	—	——	—	——	—	1,503,300	—	Det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets varande belopp... ..... *Ökas* med .....
S:gr	8,702,984	—	400	—	693,400	—	9,396,784	—	
									Den garnisone-
	144,835	—	——	—	——	—	144,835	—	Lifgardet till häst .....
	186,205	—	——	—	——	—	186,205	—	Kronprinsens husarregemente .....
	163,856	—	——	—	——	—	163,856	—	Svea lifgarde.....
	163,271	—	——	—	——	—	163,271	—	Andra lifgardet .....
	1,341,276	—	——	—	——	—	1,341,276	—	Fältartilleriet å fastlandet, *reservationsanslag.* Nu- *Ökas* med.....
	98,455	—	——	—	——	—	98,455	—	Fästningsartilleriet, *reservationsanslag* .....
	32,414	—	——	—	——	—	32,414	—	Gotlands artillericorps .....
Tr:pt	12,014,180	—	400	—	693,400	—	12,707,980	—	

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag.*				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
nerade armén.									
Tr:pt		1,196,939	—	——	—	——	—	1,196,939	—
belopp	700,900: —								
förlig anvisning på förslag: Friheter»	400: —	7,100	—	——	—	693,400	—	700,500	—
Nuvarande belopp	3,996,084: —								
	36,590: —	4,032,674	—	——	—	——	—	4,032,674	—
Nuvarande belopp	957,000: —								
	21,360: —	978,360	—	——	—	——	—	978,360	—
slagsanslag		2,216,000	—	——	—	——	—	2,216,000	—
		12,500	—	——	—	——	—	12,500	—
vid indelta kavalleriet, *förslagsanslag*		6,000	—	——	—	——	—	6,000	—
indelta kavalleriets nummerhästar å mötesplatserna		5,000	—	——	—	——	—	5,000	—
vapenöfningar, *reservationsanslag.* Nu-	1,503,300: —								
	52,460: —	1,555,760	—	——	—	——	—	1,555,760	—
S:gr		8,813,394	—	——	—	693,400	—	9,506,794	—
rade armén.									
		144,835	—	——	—	——	—	144,835	—
		186,205	—	——	—	——	—	186,205	—
		163,856	—	——	—	——	—	163,856	—
		163,271	—	——	—	——	—	163,271	—
varande belopp	1,341,276: —								
	121,132: —	1,462,408	—	——	—	——	—	1,462,408	—
		98,455	—	——	—	——	—	98,455	—
		32,414	—	——	—	——	—	32,414	—
Tr:pt		12,261,777	—	——	—	693,400	—	12,955,177	—

	1894 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.		
			Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tr:pt	12,014,180	—	400	—	693,400	—	12,707,980	—	
	313,932	—	—	—	—		313,932	—	Fortifikationen (derunder *reservationsanslag* 23,500 varande belopp ..... *Ökas* med .....
	308,318	—	—	—	—	—	308,318	—	Trängen (derunder *reservationsanslag* 235,048 kro- *Ökas* med ..... hvarjemte *reservationsanslaget* upptages till
	882,682	—	—	—	—	—	882,682	—	Värfvade garnisonstruppernas rekrytering och a
	143,792	—	—	—	—	—	143,792	—	Remontering och skoning m. m. för värfvade katrängens hästar, *reservationsanslag* .....
	69,220	—	—	—	—	—	69,220	—	Lega för hästar till artilleriets, fortifikationstrup-
	613,500	—	—	—	—	—	613,500	—	Fouragering af artilleriets, värfvade kavalleriets, *slagsanslag* .....
	1,279,200	—	—	—	—	—	1,279,200	—	Mathållning för manskapet vid garnisonsregemen-
S:gr	5,740,956	—	—	—	—	—	5,740,956	—	
									Bevä-
	2,980,500	—	—	—	—	—	2,980,500	—	Beväringsmanskapets vapenöfningar, *förslagsanslag*. *Ökas* med .....
	285,000	—	—	—	—	—	285,000	—	Volontärskolor, *förslagsanslag* .....
	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—	Reservbefälet, *förslagsanslag*, högst. Nuvarande *Ökas* med .....
S:gr	3,282,500	—	—	—	—	—	3,282,500	—	
									Mate-
	3,119,175	—	—	—	—	—	3,119,175	—	Försvarsverket till lands i allmänhet eller armé-
	433,758	—	—	—	—	—	433,758	—	Beklädnad och utredning m. m. för indelta infan- hästjägarecorps .....
Tr:pt	22,460,257	—	400	—	693,400	—	23,154,057	—	

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Tr:pt		12,261,777	—	—	—	693,400	—	12,955,177	—
kronor till praktiska öfningar). Nu-									
.....	313,932: —								
.....	18,124: —	332,056	—	—	—	—	—	332,056	—
nor). Nuvarande belopp	308,318: —								
.....	74,045: —	382,363	—	—	—	—	—	382,363	—
291,157 kronor.									
ning, *reservationsanslag*		882,682	—	—	—	—	—	882,682	—
valleriets, artilleriets, fortifikationstruppernas och									
.....		143,792	—	—	—	—	—	143,792	—
pernas och trängens exercis		69,220	—	—	—	—	—	69,220	—
fortifikationstruppernas och trängens hästar, *för-*									
.....		613,500	—	—	—	—	—	613,500	—
tena, *förslagsanslag*		1,279,200	—	—	—	—	—	1,279,200	—
S:gr		5,954,257	—	—	—	—	—	5,954,257	—
ringen.									
Nuvarande belopp	2,980,500: —								
.....	230,750: —	3,211,250	—	—	—	—	—	3,211,250	—
.....		285,000	—	—	—	—	—	285,000	—
belopp	17,000: —								
.....	12,000: —	29,000	—	—	—	—	—	29,000	—
S:gr		3,525,250	—	—	—	—	—	3,525,250	—
rielen.									
förvaltningens departement, *reservationsanslag*		3,119,175	—	—	—	—	—	3,119,175	—
teriet, Vermlands fältjägarecorps och Jemtlands									
.....		433,758	—	—	—	—	—	433,758	—
Tr:pt		23,042,773	—	—	—	693,400	—	23,736,173	—

	1894 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag.*				Summa.		
			Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tr:pt	22,460,257	—	400	—	693,400	—	23,154,057	—	
	204,250	—	——	—	——	—	204,250	—	Anskaffande och underhåll af beklädnads-, beväpersedlar vid det berustade kavalleriet, *reser-*
	180,488	—	——	—	——	—	180,488	—	Byggnader och sängkläder på mötesplatserna m. m.,
	135,475	—	——	—	——	—	135,475	—	Inqvarteringskostnader, *förslagsanslag*
	21,450	—	——	—	——	—	21,450	—	Till inqvarteringens ordnande i Stockholm, *reser-*
	50,000	—	——	—	——	—	50,000	—	Till uppköp af salpeter eller råmaterialier till rök-
	103,500	—	——	—	——	—	103,500	—	Ved och ljus vid fästnings- och garnisonsorter. *Ökas* med
S:gr	4,248,096	—	——	—	——	—	4,248,096	—	
									Diverse
	30,000	—	——	—	——	—	30,000	—	För en ridskola vid Strömsholm
	31,000	—	——	—	——	—	31,000	—	Skjutskolor för infanteriet och kavalleriet, *reser-*
	18,100	—	——	—	——	—	18,100	—	Artilleriskjutskolor, *reservationsanslag*
	8,000	—	——	—	——	—	8,000	—	Durchmarschkostnader, *reservationsanslag*
	7,000	—	——	—	——	—	7,000	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag*
	137,000	—	——	—	——	—	137,000	—	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*
	15,000	—	——	—	——	—	15,000	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för armé-
	6,080	—	——	—	——	—	6,080	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för dekommandoexpeditionen, *förslagsanslag.* Nuva- *Ökas* för jemnande af hufvudtitelns slutsumma
	67,000	—	——	—	——	—	67,000	—	Extra utgifter
	44,600	—	——	—	——	—	44,600	—	Disciplinkompaniet: *Bestämdt anslag* *) *Förslagsanslag* *)
S:gr	363,780	—	——	—	——	—	363,780	—	
S:ma	23,519,200	—	400	—	693,400	—	24,213,000	—	

*) Rörande detta anslag kommer utskottet att framdeles afgifva särskildt utlåtande.

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag.*				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Tr:pt		23,042,773	—	——	—	693,400	—	23,736,173	—
rings-, remtygs- samt häst- och sadelmunderings-									
vationsanslag		204,250	—	——	—	——	—	204,250	—
reservationsanslag		180,488	—	——	—	——	—	180,488	—
		135,475	—	——	—	——	—	135,475	—
vationsanslag		21,450	—	——	—	——	—	21,450	—
svagt krut, *förslagsanslag*		50,000	—	——	—	——	—	50,000	—
Nuvarande belopp	103,500: —								
	14,000: —	117,500	—	——	—	——	—	117,500	—
Sg:r		4,262,096	—	——	—	——	—	4,262,096	—
anslag.									
		30,000	—	——	—	——	—	30,000	—
vationsanslag		31,000	—	——	—	——	—	31,000	—
		18,100	—	——	—	——	—	18,100	—
		8,000	—	——	—	——	—	8,000	—
		7,000	—	——	—	——	—	7,000	—
		137,000	—	——	—	——	—	137,000	—
förvaltningen m. fl. verk		15,000	—	——	—	——	—	15,000	—
partementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli och									
rande belopp	6,080: —								
med	9: —	6,089	—	——	—	——	—	6,089	—
		67,000	—	——	—	——	—	67,000	—
	12,600: —								
	32,000: —	44,600	—	——	—	——	—	44,600	—
S:gr		363,789	—	——	—	——	—	363,789	—
Summa		24,115,725	—	——	—	693,400	—	24,809,125	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Fjerde hufvudtitel.

		Kronor.	ö.
Landtförsvarsdepartementet.			
Artilleribehof:			
Till anskaffning af karbiner med repetermekanism och af liten kaliber	591,000: —		
» anskaffning af mobiliseringsammunition till eldhandvapen	800,000: —		
» uppförande vid Åkers krutbruk af en fabrik för tillverkning af röksvagt krut	119,500: —		
» fortsatt och afslutad anskaffning af infanteriammunitionsvagnar med tillbehör	29,112: —		
För anskaffning af fästningsartillerimateriel	100,000: —		
Till fortsatt anskaffning af ny fältartillerimateriel	254,000: —	1,893,612	—
Fortifikationsbehof:			
Till fortsättande af arbetena å Karlsborgs hufvudfästning och å Vaberget	150,000: —		
» anskaffning af en fälttelegrafafdelning	30,000: —	180,000	—
	Tr:pt	2,073,612	—

		Kronor.	ö.
	Tr:pt	2,073,612	—
Intendenturbehof:			
Till anskaffning af materiel för flyttande sjukhus ...	30,000: —		
» ytterligare barackbyggnader på mötesplatserna ..	100,000: —	130,000	—
Diverse anslag:			
Till reseunderstöd åt officerare och intendenturtjenstemän	9,000: —		
» skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande	90,000: —	99,000	—
	Summa	2,302,612	—

Anm. Öfver af Kongl. Maj:t begärdt extra anslag till bestridande af kostnaderna för de, med anledning af beslutet om den förbättrade härordningen, nödiga kasernbyggnader kommer utskottet att afgifva särskildt utlåtande.